

Berättelse

om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit;

gifven Stockholms slott å rikssalen den 17 Januari 1895.

Den mellan de förenade rikena och Portugal den 10 April 1885 afslutade handels- och sjöfartstraktat har från portugisisk sida blifvit uppsagd till den 11 Juli 1895. Frågan om ordnandet af handels- och sjöfartsförhållandena mellan Sverige och Portugal genom ny öfverenskommelse har emellertid genom förslag från Kongl. portugisiska regeringen bragts å bane.

Uppsägning
af handels-
och sjöfarts-
traktaten med
Portugal.

Sedan den mellan de förenade rikena och Belgien bestående handels- och sjöfartstraktaten af den 26 Juni 1863 från belgisk sida blifvit uppsagd till den 26 Juni 1895, föreligger fråga äfven om afslutande af ny handels- och sjöfartstraktat med Belgien, hvarom förslag blifvit af Kongl. belgiska regeringen afgifvet.

Uppsägning
af handels-
och sjöfarts-
traktaten med
Belgien.

Underhandlingar hafva af Kejserl. tyska regeringen inledts angående afslutande af en konvention rörande ömsesidigt hemsändande mellan Sverige och Tyskland af fattige m. fl.

Underhandlin-
gar med Tysk-
land om kon-
vention angä-
ende hemsän-
dande af fattige
m. fl.

Med Kejserl. ryska regeringen hafva underhandlingar fortgått angående den framtida dispositionen af det regala laxfisket i Torneå elf, äfvensom angående fastställande af nya stadgar för fiskets bedrifvande inom Torneå elfs fiskeområde.

Underhandlin-
gar med Ryss-
land om öfver-
enskommelse
i Torneå elf.

Underhandlingar hafva jemväl fortgått med Ryssland om afslutande af en öfverenskommelse rörande ömsesidigt skydd för varumärken.

Underhandlin-
gar med Ryss-
land om öfver-
enskommelse
om skydd för
varumärken.

Underhandlingar med Nederländerna om en ny traktat rörande ömsesidigt utlemnande af förbrytare.
Med Nederländerna hafva underhandlingar fortgått angående afslutande af en ny traktat rörande ömsesidigt utlemnande af förbrytare.

Underhandlingar med Schweiz om handelsöfverenskommelse.
Med Schweiz hafva genom särskildt ombud i Bern underhandlingar pågått om afslutande af en öfverenskommelse rörande ömsesidig behandling såsom den mest gynnade nation, men sedan dessa underhandlingar afstannat till följd af från schweizisk sida gjord framställning om tullnedsättningar, har schweiziska förbundsrådet föreslagit underhandlingarnes återupptagande i Stockholm.

Underhandlingar om erkännande af svenska måtbref.
Med åtskilliga främmande magter hafva underhandlingar inledts angående erkännande af de efter den 1 Juli 1894 utfärdade nya svenska måtbref, och hafva underhandlingarne hittills ledt till det resultat att med Storbritannien, Danmark, Frankrike och Nederländerna öfverenskommelser träffats om de nya måtbrefvens erkännande.

Deklaration med Danmark om ömsesidigt skydd för varumärken.
En deklARATION har den 21 September nästlidet år i Köpenhamn under-tecknats rörande ömsesidigt skydd för varumärken i Sverige och Danmark.

Deklaration med Danmark om sjöförhör.
Den 18 December nästlidet år har i Köpenhamn undertecknats en deklARATION angående skyldighet för domstolarne i Sverige och Danmark att verkställa undersökning angående sjöolycka, som drabbat det andra landets fartyg.

Anslutningar till världspost-föreningen.
Kongl. storbritanniska regeringen har anmält britiska Capkoloniens tillslutning till den internationella konventionen om en världspostförening af den 4 Juli 1891.

Utträde ur unionen till skydd för industriell eganderätt.
Enligt meddelande från schweiziska förbundsrådet har republiken Guatemala tillkännagifvit sitt utträde från den 8 November 1895 ur den internationella unionen till skydd för den industriella eganderätten.

Anslutningar till den internationella telegrafkonventionen.
Tillkännagifvande har lemnats att »the South American Cable Company» samt britiska kolonien Vesta Australien anslutit sig till den internationella telegrafkonventionen af den 22 Juli 1875.

Anslutningar till Brysselkonferensens hufvudakt.
Kongl. belgiska regeringen har anmält Orange Fristatens anslutning till den vid konferensen i Bryssel den 2 Juli 1890 afslutade hufvudakt angående åtgärder till undertryckande af slafhandeln i Afrika.

Neutralitet.
Kongl. Maj:t har beslutat att för de förenade rikena iakttaga fullkomlig neutralitet under det nästföljande året mellan Japan och Kina utbrutna krig.

I den i Paris nästlidet år församlade internationella sundhetskongressens hafva de förenade rikena genom ombud deltagit. International
sundhetskongressens i Paris.

På framställning af egyptiska regeringen har Kongl. Maj:t dels den 20 April 1894 tillkännagifvit samtycke till utfärdande af egyptiskt dekret om förlängning för fem år af municipalitetens i Alexandria rätt att uppbära accis, dels den 13 September lemnat sitt samtycke till ett lagförslag angående karantänsrådets budget. Angående godkännande af egyptiska lagförslag.

Berättelse angående rättsväsendet i riket för år 1893 har blifvit afgifven och i vanlig ordning till trycket befordrad. Berättelse
angående rättsväsendet.

Under nedannämnda dagar har Kongl. Maj:t utfärdat följande af Kongl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen dels i oförändradt skick, dels med vissa förändringar antagna författningar, nemligen: Utfärdade författningar.

1894 den 6 April: lag om ändrad lydelse af 16 § i lagen angående lösdrifvares behandling den 12 Juni 1885;

» » » » lag angående ändring i gällande stadganden om tillsättning af organist- och klockarebefattningar;

» » 25 Maj: lag om ändrad lydelse af 10 kap. 5 § strafflagen;

» » » » lag om skyldighet för svensk domstol att upptaga sjöförklaring och verkställa undersökning angående sjöolycka, som drabbat fartyg från annat land än Sverige eller Norge;

» » » » lag om ändrad lydelse af 227 § sjölagen;

» » » » lag angående jordfästning;

» » » » lag om ändrad lydelse af 17 § i förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 Juni 1875;

» » » » lag angående upphäfvande af gällande stadganden om förnyadt uppläsande i kyrka af vissa äldre författningar;

» » 1 Juni: lag angående tiden för allmänna författningars trädande i kraft;

» » » » lag angående kungörelsens uppläsande i kyrka;

» » 1 Okt.: lag om förvärfvande och förlust af medborgararätt;

» » » » lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 4 § ärfdabalken;

» » » » lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, inteckningar och andra ärenden den 16 Juni 1875;

och har Kongl. Maj:t tillika, i den ordning 87 § regeringsformen föreskrifver, med bifall till senast församlade Riksdags förslag, låtit utfärda:

1894 den 23 Nov.: lag angående ändrad lydelse af 20 § i förordningen angående inteckning i fast egendom den 16 Juni 1875.

Härjemte har Kongl. Maj:t låtit utfärda:

1894 den 25 Maj: kungörelse angående tillägg till § 19 i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga instruktion för Dess Nedre Justitierevision den 30 December 1876;

» » 1 Juni: kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 7, 8 och 11 i nådiga kungörelsen angående utgifvandet af Svensk Författningssamling den 3 December 1875;

» » 16 » kungörelse angående det antal riksdagsmän i Första Kam-maren, hvilket hvarje landstingsområde och stad, som ej i landsting deltagar, eger utse;

» » 12 Okt.: instruktion för stadsfiskaler;

» » 7 Dec.: förordning angående förbehåll om bibehållande af svensk medborgarerätt;

» » » » cirkulär till Öfverståthållareembetet och Kongl. Maj:ts Be-fallningshafvande i länen angående förande af register öfver utländingar, som afsagt sig rättigheten att varda svenska medborgare;

» » 31 » kungörelse angående skyldighet för svensk domstol att verkställa undersökning angående sjöolycka, som drabbat danskt fartyg.

Lagförslag
angående köp
och byte m. m.

Nya Lagberedningen har den 31 sistlidne December aflemnat förslag till:

1) lag om köp och byte,

2) lag om ändring i vissa delar af 9 kap. handelsbalken, och

3) lag om ändring af 38 § konkurslagen,

jemte dertill hörande motiv.

Inrättande af
en lagbyrå.

Sedan Riksdagen anslagit erforderliga medel för inrättande af en lagbyrå, har Kongl. Maj:t föreskrifvit, att en sådan byrå, bestående af tre ledamöter, skall med innevarande års början träda i verksamhet med åliggande för leda-möterna att under chefens för Justitiedepartementet ledning uppgöra lagför-slag, sådana granska och med anledning af förekomna anmärkningar omarbета.

Tillfällig för-
stärkning af
Nedre Revi-
sionens arbets-
krafter.

Såsom förstärkning af Nedre Revisionens arbetskrafter har medgifvits an-ställande för innevarande år af en extra revisionssekreterare.

Särskilda
tingeställen för
ransakningar
med häktade.

Kongl. Maj:t har uppå derom gjorda framställningar medgifvit, dels att Stockholms läns vestra domsaga må å länets cellfångelse i Stockholm hafva tingsstad för ransakningar med häktade personer, dels att Kumla och Hardemo

härads inom Vester Nerikes domsaga må för nämnda ändamål hafva gemensam tingsstad å länsfängelset i Örebro.

Sedan Kongl. Maj:t förordnat, på sätt af berättelserna till 1890, 1891 och 1894 årens Riksdagar inhemtas, att Åse, Viste, Barne och Laske härads domsaga skall utgöra ett tingslag med tingsställe vid Vara jernvägsstation, att Flundre, Väne och Bjerke härads domsaga skall utgöra ett tingslag med tingsställe vid Trollhättan, samt att Hammarkinds härads tingslag och Stegeborgs skärgårds tingslag skola utgöra ett tingslag med tingsställe vid Mogata, har Kongl. Maj:t bestämt, att berörda regleringar skola träda i verket, den först nämnda med 1897 års ingång, den af Flundre, Väne och Bjerke härads domsaga med 1896 års ingång och den af Hammarkinds härads och Stegeborgs skärgårds tingslag med 1895 års början.

Tid för tillämpning af beslutade tingslagsregleringar.

Kongl. Maj:t har på derom gjorda framställningar fastställt nya lönestater för magistraten i Trelleborg samt för embets- och tjenstemännen i Marstrand.

Löneregleringar för rådstufvurätter och magistrater m. m.

Efter vederbörandes förslag hafva jemväl bestämmelser meddelats angående villkor vid tillsättande af lediga tjenester vid rådstufvurätten och magistraten i Hernösand, angående förändring af rådmantjänsterna i Strengnäs samt angående reglering af de icke lagfarne rådmännens i Östersund löneförmåner.

Kongl. Maj:t har på Fångvårdsstyrelsens framställning dels förordnat om indragning af tvångsarbetsanstalten vid länsfängelset i Vexjö samt af kronoarbetsstationerna å Tjurkö och Borghamn samt vstra kronoarbetsstationen å Nya Varfvet, dels bemyndigat Fångvårdsstyrelsen att, när så finnes lämpligt, indraga jemväl tvångsarbetsanstalterna vid länsfängelserna i Jönköping och Karlstad, dels ock medgifvit, att centralfängelset i Karlskrona finge upphöra att användas som straffängelse och i stället förändras till central tvångsarbetsanstalt.

Indragning af tvångsarbetsanstalter m. m.

Regleringen af oregelbundenheter i rikets indelning har blifvit fortsatt; och hafva hufvudsakligen på grund af förslag, som i sådant afseende framstälts i det den 9 Oktober 1882 afgifna komitébetänkande, befintliga oregelbundenheter i den judiciella indelningen reglerats i 12 särskilda fall.

Reglering af rikets indelning.

I den konferens för internationel privaträtt, som sistlidna år hållits i Haag, har äfven Sverige genom ombud deltagit.

Konferens för internationel privaträtt.

Ökning och minskning af personal och hästar vid arméns särskilda vapenslag under 2. öfvergångsåret (1894) af den nya härordningens tillämpning.	Vid infanteriet hafva tillkommit:	
	officersbeställningar	22
	underofficers d:o	28
	civilmilitära d:o (auditörer, bataljonsläkare och gevärshandverkare)	7 och
	beställningar för spel	10, hvaremot
	antalet manskapsbeställningar minskats med	29.
	Vid kavalleriet hafva tillkommit:	
	underofficersbeställningar	2
	manskapsbeställningar	42 och
	civilmilitära beställningar (pistolsmed)	1.
	Vid artilleriet hafva tillkommit:	
	officersbeställningar	9
	underofficers d:o	6
	beställningar för spel	2 och
	civilmilitära beställningar (regementspastor, auditör samt regementsveterinär)	3.
	Vid ingenjörtrupperna hafva tillkommit:	
	officersbeställningar	2 och
	beställningar för spel	1.
	Vid trängen hafva tillkommit:	
	officersbeställningar	11
	underofficers d:o	18
	beställningar för spel	4 och
	manskapsbeställningar	105.
	Genom intendenturcorpsens fortsatta uppsättning hafva genom öfverflyttning, indragning och nyinrättade befattningar tillkommit:	
	civilmilitära beställningar	20.
	Antalet hästar vid hela armén har under samma tid ökats med:	
	egna tjenstehästar	5 och
	stambästar	129.

Arméns
vapenöfningar.

Arméns vapenöfningar hafva under år 1894 omfattat:
 vid de garnisonerade trupperna: öfningar för befäl och manskap under de vanliga exercistiderna, hvarjemte rekrytutbildningen samt skolor för underbefälsutbildningen pågått under hela eller större delen af året samt detachementsöfningar företagits med 4. arméfördelningens i Stockholm förlagda trupper;
 vid det icke garnisonerade infanteriet — med nedan nämnda undantag —: rekrytmöte i 50 dagar i två omgångar; förberedande korpralskola i 50 dagar; korpralskola i 100 dagar; officersmöte i 2 dagar; regementsmöte i 22 dagar.
 För lifgrenadierregementena äfvensom för Jönköpings och Kalmar regementen, der rekrytmötet endast varat 50 dagar, har rekrytskola jemte för-

beredande korpral- och korpralskola anordnats, för förstnämnda regementen i två perioder och för sistnämnda i en, hvarje period af omkring $\frac{1}{2}$ år. Vid Hallands bataljon, Vesternorrlands regemente och Blekinge bataljon har ingen korpralskola egt rum, och för Gotlands infanteriregemente har förberedande korpral- och korpralskola varit anordnad under en tid af omkring $\frac{1}{2}$ år. Vid sistnämnda regemente har officersmöte icke egt rum, men deremot befälsmöte hållits för en del officerare i 21 dagar, för öfrige officerare och underofficerare i 16 dagar samt för underbefäl af manskapet m. fl. i 12 dagar.

vid det icke garnisonerade kavalleriet — med nedan nämnda undantag —: rekrytmöte i två omgångar med 100 dagar i hvardera; remontmöte i två omgångar med 100 dagar i första och 50 dagar i andra omgången; befälsmöte för officerare i 15 dagar samt för underofficerare och korpraler m. fl. i 10 dagar; möte för fältarbetens öfvande i 10 dagar samt regementsmöte i 23 dagar. Vid Skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente har rekrytskola pågått hela året, utom under tiden för regementsmötet, remontskola från årets början till regementsmötet samt regementsskola från den 1 November;

med beväringmanskapet å fastlandet: rekrytmöte med infanteriet, artilleriet, ingenjörtrupperna och trängen i 68 dagar samt vid kavalleriet i 90 dagar; regementsmöte i 22 dagar vid de först nämnda truppslagen; å Gotland: beväringssmöte i 12 dagar.

Under regementsmötena hafva fälttjänstöfningar med stam och beväring egt rum under tre dagar inom 1., 2., 3., 4. och 5. arméfördelningarna. Trupper ur Stockholms garnison hafva jemväl deltagit i flottans öfningar vid Vaxholms och Oscar Fredriksborgs fästning.

Vid infanterivolontärskolorna å Karlsborg, i Hernösand och i Ronneby, hvilka började den 26 sistlidne September, undervisas respektive 327, 135 och 77 elever. Infanterivolontärskolorna.

Vid Norrbottens regementes volontärskola å Notviken afslutades den 30 September den kurs, som började den 1 Oktober 1892. Den tvååriga kurs, som tog sin början den 1 Oktober 1893, har fortgått under år 1894, och en ny tvåårig kurs tagit sin början den 1 Oktober sistnämnda år med tillsammans 55 elever. Norrbottnens regementes volontärskola.

Vid kavalleriskolan å Ladugårdsgärdet, som började den 26 sistlidne September, undervisas 69 elever. Kavalleriskolan.

Fältöfningar hafva under året varit anordnade för officerare af generalstaben, fortifikationen, kavalleriet samt vid 1., 5. och 6. arméfördelningarna. Fältöfningar.

8 *Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit.*

Skjutskolor. Till infanteriskjutskolan å Rosersberg hafva såsom elever varit beordrade 47 officerare, deraf 2 från flottan, hvarjemte 10 regementsofficerare hafva be-
vistat öfningarna under 14 dagar. För fältartilleriet har en skjutskola varit
anordnad å Marma, till hvilken 3 regementsofficerare från infanteriet varit be-
ordrade, och för fästningsartilleriet en å Vaxholms och Oscar Fredriksborgs
fästning.

Skolor för Till gymnastiska centralinstitutet hafva såsom elever beordrats: i instruk-
officerares torkursen 20, i gymnastiklärarekursen 12 och i sjukgymnastiska kursen 7 offi-
utbildning. cerare. Vid ridskolan undervisas såsom elever i kavalleriofficerskursen 10 samt
i stallmästare- och beridarekursen 5 officerare samt 1 underofficer. Vid krigs-
högskolan utgör elevantalet 26 och vid artilleri- och ingenjörhögskolan 43, deraf
4 från flottan.

Vid allmänna garnisonssjukhuset i Stockholm har en militärläkarekurs på-
gått under omkring 3 månader och genomgåts af 7 läkare.

Krigsskolan. Från krigsskolan hafva under året utexaminerats 76 elever, berättigade att
föreslås till officerare, och såsom elever dit beordrats 112 serjeanter.

Fyra reservofficersaspiranter hafva under året uppfyllt fordringarna för att
kunna föreslås till reservunderlöjtnanter.

Lärokurser i Till kurser i hofbeslagskonst vid veterinärinstitutet i Stockholm, veterinär-
hofbeslags- inrättningen i Skara och landtbruksinstitutet vid Alnarp, hvilka fortgått under
konst. 6 månader, hafva beordrats 28 man ur kavalleriet, ingenjörtrupperna och trängen
samt 1 underofficer ur artilleriet.

Lärokurser för Till de lärokurser för utbildning af sjukvårdssoldater, som anordnats i
utbildning af Stockholm och Norrköping samt å Karlsborg, hafva beordrats tillsammans
sjukvårds- 87 elever.
soldater.

Kurser i ge- De under året vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori anordnade kurserna i
värs tillverk- gevärs tillverkning och besigtning för subalternofficerare af infanteriet hafva
ning och genomgåts af 18 officerare.
besigtning.

Kurser för Till i Stockholm och å Karlsborg anordnade kurser för utbildning af ge-
utbildning af värs-handtverkarsoldater hafva beordrats tillsammans 8 elever.
gavärs-handt- verkarsol-
verkarsol- dater.

Generalstabens För generalstabens verksamhet under år 1894 redogöres på sätt som följer:
verksamhet. *Kommunikationsafdelningen* har under året sökt följa utvecklingen af sär-
skildt de svenska förbindelsemedlen.

Hvad jernvägsnätet beträffar, så hafva de inom afdelningen upprättade arbetsböckerna äfvensom planerna för trupptransporter vid krigstillfälle fullständigats.

För att bereda tillfälle för jernvägstjenstemän att blifva närmare förtrogna med sina åligganden vid fredsbrott, hafva officerare varit beordrade att på olika platser i landet med nämnda tjenstemän genomgå för händelse af arméns sammandragning utarbetade instruktioner m. m.

Vid afsyningen och besigtningen af mera betydande bandelar hafva särskildt kommenderade officerare närvarit.

Planerna för trupptransporterna å jernväg till och från årets fälttjänst-öfningar vid 1.—5. arméfördelningarna hafva inom afdelningen blifvit utarbetade.

Med afseende å telefonnätet är en officer sysselsatt med upprättande af en telefonkarta i skalan 1 : 100,000.

Vid *militärstatistiska afdelningen* hafva arbetena fortgått enligt plan, hvarjemte, utom en del smärre militära och statistiska utredningar, »instruktion för stridsdomare under fälttjänstöfningar» och »instruktion för generalstabens fältöfningar» blifvit utarbetade. Äfvenledes har den år 1893 påbörjade »1893 års revision af 1890 års mobiliseringsplaner för armén» afslutats samt en ytterligare revision af artilleriets och remontdepoternas mobiliseringshandlingar blifvit utförd för att åtgärderna vid mobiliseringstillfälle skola kunna hålla jemna steg med härordningens fortgående utveckling.

Å *krigshistoriska afdelningen* har arbetet på andra delen af Sveriges krig 1808 och 1809 framskridit så långt, att arbetet lagts under pressen. Arbetena för krigsarkivets ordnande hafva fortsatts enligt plan. Af originalhandlingar har arkivet fått mottaga 74 volymer, hvarjemte ett mindre antal handlingar blifvit inköpta samt åtskilliga afskrifter verkställda.

Vid den *topografiska afdelningen* hafva följande arbeten blifvit under året utförda:

Triangelmätning: astronomisk-geodetiska operationer i och för kontroll och komplettering af hufvudnätet i trakten af Skellefteå; triangelmätning af andra ordningen inom 17 kvadratmil af Södermanlands län, 15 kvadratmil af Gefleborgs län och 80 kvadratmil af Vesterbottens län, äfvensom polygonmätning inom södra delen af Gefleborgs län.

Fältmätning, hvarigenom ett område af 36 kvadratmil blifvit kartlagdt i skalan 1 : 50,000 inom Kopparbergs län och derigenom konceptkarta fullbordad för hela bladet Hedemora och en tredjedel af bladet Falun.

I skalan 1 : 5,000 har ett mindre område blifvit uppmätt i trakten nordost om Stockholm.

Granskning på fältet har omfattat 2 kvadratmil inom bladet Säfstaholm, 11 kvadratmil inom bladet Stockholm, båda i skalan 1 : 50,000, samt inmätning af sexton nyare jernvägslinier inom södra Sverige.

10 *Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit.*

Höjdmätning är verkställd dels inom Vermlands län för bladet Eda, dels inom Kopparbergs och Gefleborgs län för bladen Falun och Gefle af generalstabens karta i skalan 1 : 100,000.

Af sistnämnda karta beräknas afdelningen kunna under året utgifva bladet Åmål. Dessutom hafva rit- och gravyrarbeten för Norrbottens kartverk blifvit vid afdelningen utförda.

Under år 1894 hafva anskaffats eller beståts följande artillerimateriel, ammunition, eldhandvapen och utrustning samt verkstälts nedannämnda byggnadsarbeten, nemligen:

Materiel.

för fästningsartilleriet:

- 2 st. 24 cm. haubitser m/94 med vall-lavettage,
- 8 » rekylbromsar till 12 cm. kanoner m/85,
- 2 » 6 cm. kanoner fm/94,
- 1 » 6 cm. lavett fm/94.

för fältartilleriet:

- 12 st. 8 cm. kanoner m/94,
- 24 » 8 cm. kanonfordon m/81,
- 32 » 8 cm. ammunitionsvagnar m/81,
- 10 » packvagnar m/92 (fyrspända),
- 4 » » m/92 (tvåspända),
- 3 » » m/52, förändrade till m/52—85.

Projektiler.

För fästningsartilleriet:

- 200 st. 24 cm. pansarbrytande granater m/94 för haubits,
- 50 » 24 cm. pansarbrytande granater fm/94,
- 250 » 12 cm. granatkartescher m/87 för framladdningskanon,
- 500 » 12 cm. öfningsgranatkartescher m/84,
- 80 » 6 cm. granatkartescher,
- 300 » 5 cm. kartescher fm/94.

För fältartilleriet:

- 15,000 st. 8 cm. granatkartescher m/93,
- 2,000 » 7 cm. » m/87.

Eldhandvapen.

Vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori hafva tillverkats:

- 21,000 st. 1867 års gevär, förändrade till 1867—89 års gevär, samt ett större antal olika delar till sistnämnda gevär.

Från utlandet hafva anskaffats:

- 7,000 st. 1894 års karbiner (deraf 2,000 för flottan).

Vid ammunitionsfabriken har följande ammunition till eldhandvapen till- Ammunition.
verkats:

10,300,000 st. skarpa patroner till 1867—89 års gevär,
180,580 » lösa patroner till 1867—89 års gevär (svartkruts-),
4,030,000 » lösa patroner till 1867—89 års gevär (röksvagt kruts-),
58,000 » patronhylsor till 1867—89 års gevär,
1,855,000 » tändhattar till 1867—89 års gevär,
33,260 » blindpatroner till 1867—89 års gevär,
5,200 » kulor till 1867—89 års gevär,
300,000 » kulor för kammarpatroner,
2,082,200 » skarpa patroner till 1867 års gevär,
2,900 » blindpatroner till 1867 års gevär,
18,500 » kulor till 1867 års gevär,
55,080 » skarpa patroner till 1871 års revolver,
1,090 » fyrpatroner m/94,
1,000,200 » mynningsbleck,
14,000 » fyrrör till krevadpatroner.

Från utlandet har anskaffats dylik materiel till nedannämnda antal:

200,000 st. skarpa patroner till 1887 års revolver,
6,500,000 » hylsor med kulor och tändhattar till 8 mm. patroner,
1,300,000 » hylsor med tändhattar till 6,5 mm. patroner (deraf 300,000 för flottan),
1,150,000 » kulor till 6,5 mm. patroner (deraf 300,000 för flottan),
260,000 » laddningar för 6,5 mm. patroner (deraf 60,000 för flottan).

Vid Åkers krutbruk hafva tillverkats:

Krut.

9,550 kg. 10 mm. krut fm/92,
6,100 » handgevärskrut fm/94,
3,300 » diverse handelskrut;

Från utlandet hafva anskaffats:

7,000 kg. krut för skarpa patroner,
4,000 » d:o » lösa patroner,
35,000 » bomullskrut, för tillverkning af handgevärskrut,
3,000 » brunt, prismatiskt krut.

För fästningsartilleriet har anskaffats utredning för 32 st. 8 cm. kanoner Utrustning.
m/81 och

för fältartilleriet:

utredning för 1 st. arméartilleribefälhafvares stab,

d:o » 6 » artilleriregementens staber,
d:o » 2 » 8 cm. åkande batterier m/81,
d:o » 1 » ammunitionshalfkolonn,

300 st. 1889 års artillerisablar med baljor;
 för armén i öfrigt:
 10,000 st. gevärsremmar (förändrade),
 26,000 » d:o (nya),
 7,000 » patronlådor,
 500 » 1893 års kavallerisablar med baljor.

Byggnads-
 arbeten för
 artilleriet.

I Stockholm: 1 laboratoriebyggnad vid ammunitionsförrådet, ombyggnad efter eldsvåda.
 I Östersund: 1 krutvaktarestuga,
 1 kruthus,
 1 laboratoriebyggnad,
 1 projektilmagasin,
 1 gevärsförrådsbyggnad,
 1 patronmagasin.
 Å Åker: Anordnande af fabrik för röksvagt krut, utgörande bostadsbyggnader, vattenbyggnader, fabriksbyggnader m. m.
 Vid Bredåkra: 1 gevärssmedja för Blekinge bataljon.
 Å Polacksbacken: 1 ammunitionsförråd för Uplands regemente.
 Å Trossnäs fält: 1 ammunitionsförråd för Vermlands fältjägarcorps.
 Å Karlsborg: 1 vaktstuga jemte 3 smärre bodar för ved, kol och tomkärl.
 Å Sänga mo: 1 gevärssmedja för Västernorrlands regemente.
 Å Sanna hed: 1 smedjebyggnad för Lifregementets husarer.

Byggnads-
 arbeten för
 fortifikationen.

Å Karlsborgs hufvudfästning hafva inredningsarbetena uti utlemningsmagasinet N:o II blifvit fullbordade samt arbeten å vestra sidans sprängmantel och å jordfyllningen till detta magasin blifvit fortsatta. Stödmuren till slutvärnets sköldvall har blifvit uppförd till ytterligare 64,5 meters längd med full höjd samt å 21 meters längd med en tredjedel af höjden, och jordfyllning verkställd å förstnämnda sträcka. Fristående muren framför linien X har uppförts till ytterligare 138 meters längd och stormgallret fullständigt uppsatts å den år 1893 uppförda delen och å 30 meter af den år 1894 byggda delen af samma mur, hvarjemte sådant galler tillverkats för att uppsättas mellan östra anslutningsverket och ändprofilmuren af linien III.

Å södra Vabergsfortet hafva tornbrunnar och trapptunnlar för 7 mindre snabbeldspjaser i pansarlavetter blifvit utsprängda, arbetena å grafflankeringsanordningarna fortsatta, contreeskarpen uppmurad till full höjd vid flank- och ryggravar, ryggsidans och södra flankgrafvens portomfattningar och embrasyrer uppmurade samt den öppna delen af stora midttunneln öfverhvalfd och påmurad, hvarjemte schaktnings- och planeringsarbetena afslutats å ryggsidans glacis samt vidare pågått framför norra frontgraven.

Vid artillerietablisementet i Östersund hafva andra divisionens kasern och fordonsförråd samt andra och tredje divisionernas vinterstall blifvit fullbordade. Tredje divisionens kasern och fordonsförråd, underofficersbyggnaden, matinrättningsbyggnaden, sjukpaviljongen och sjukstallet samt förrådsskjul för två artilleriammunitionskolonner hafva uppförts under tak. Skosmedjan har blifvit i det närmaste färdigbyggd, sommarstallet med vagnbodar samt ridhusets södra hälft fullbordats, med undantag af några mindre efterarbeten, hvarjemte utvändiga vatten- och aflöpps- samt schaktnings- och planeringsarbeten utförts å kasern-tomtens södra del.

Vid artillerietablisementet i Göteborg hafva exercishuset, matinrättningsbyggnaden, vinter- och sommarstallarna, ridhuset, skosmedjan och samtliga förrådsbyggnader blifvit uppförda under tak. Sydöstra kasernflygeln är fullständigt och de öfriga byggnaderna delvis inredda. Gas-, vatten- och aflöpsledningarna samt värmeledningarna äro färdiga. Fyllnings- och planeringsarbetena hafva fortgått och närma sig sin fullbordan.

De i enlighet med den beslutade förbättrade härordningen för 1894 be- Fortifikationspersonalens öfningar m. m. stämda tillökningar och förändringar inom ingenjörvapnet hafva blifvit genomförda.

Fortifikationens fältöfningar hafva fortgått under sex veckor i trakten norr om Stockholm i och för utarbetandet af förslag till hufvudstadens permanenta befästande.

De under år 1893 påbörjade undersökningarna för försvaret af de större Undersökningar för försvaret af jernvägsbroar i Norrland. jernvägsbroarna i Norrland hafva fortsatts.

En fortifikationsofficer har i England och Frankrike studerat ballongväsendet och två officerare i Danmark tillverkningen af knallstubin. Studieresor.

En fabrik för tillverkning af knallstubin har under sommaren 1894 blifvit Fabrik för tillverkning af knallstubin. anlagd på Karlsborg.

Ingenjörtruppernas öfningar hafva bedrifvits uti föreskrifna skolor. Svea Öfningar. ingenjörbataljon har haft broslagningsöfningar vid sin öfningsplats Laxön i Dal-elfven samt utfört större väganläggningar i närheten. Göta ingenjörbataljon har öfvat broslagning på sin under året ordnade nya öfningsplats Götaholme vid Gullspång samt utfört en del skansarbeten på Vaberget.

Packvagnar och utredning för ingenjörstaberna vid arméfördelningsqvarteren Ingenjörmateriel. afvensom lifsmedelsvagnar för samtliga ingenjörtrupperna hafva anskaffats, hvar-

14 *Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit.*

jemte fältparkens ombildande till en reservskanstygskolonn i det närmaste fullbordats.

Frivilliga
skytteväsendet.

Ett antal skytteföreningar och skyttegillen inom olika delar af riket hafva erhållit understöd för anordnande af skjutbanor m. m.

Rotering.

Åtskilliga af Kammarkollegium meddelade utslag angående rotering af hemman och lägenheter hafva enligt gällande föreskrifter blifvit Kongl. Maj:ts pröfning underställda.

Utfärdade
författningar.

På föredragning af chefen för Landtförsvarsdepartementet hafva följande författningar af Kongl. Maj:ts utfärdats:

den 26 Januari: kungörelse angående ändrad lydelse af 8, 17, 18, 19 och 30 §§ uti nådiga reglementet för krigshögskolan den 12 Juli 1878; *den 17 Mars:* kungörelse angående särskild fältkrigsrätt för sådan till möten eller skolor å lägerplatsen Ljungbyhed sammandragen afdelning af krigsmagten, som utgöres af kontingenter från olika truppförband; *den 6 April:* kungörelse angående ändring i den vid nådiga kungörelsen den 16 Juli 1886 om rikets indelning i värnpligtsområden fogade tabell I; *den 27 April:* kungörelse angående förändrad lydelse af § 12 mom. 2 a) af nådiga beklädnadsreglementet för indelta armén m. fl. trupper den 23 September 1887 äfvensom de vid nämnda reglemente fogade munderingsstater för beväringen; *den 11 Maj:* kungörelse angående ordnandet af pensionsförhållandena vid intendenturcorpsen; *den 6 Augusti:* kungörelse angående förändrad lydelse af vissa paragrafer och formulär i förnyade nådiga förordningen angående inskrifning och redovisning af värnpligtige samt deras tjänstgöring m. m. den 22 December 1892; *den 5 Oktober:* kungörelse angående ändrad benämning af andra lifgardets inskrifningsområde och bataljonsområde; *den 12 Oktober:* kungörelse angående förändrade bestämmelser i fråga om måttet af de kunskaper i matematik, som för officersvolontärer erfordras m. m.; *den 19 Oktober:* kungörelse angående förändrad lydelse af 28 § 1 mom., 87 § samt 137 § i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga förordning den 22 December 1892 angående inskrifning och redovisning af värnpligtige samt deras tjänstgöring m. m.; *den 23 November:* kungörelse angående tillämpning tills vidare af förändrade föreskrifter rörande förvaltningen vid arméns truppförband; *den 20 December:* kungörelse angående ändring i nådiga brevet den 5 December 1873 om generalstabens organisation och verksamhet under fredstid.

En officer af Kongl. flottan och en mariningeniör hafva i Fiume kontrollerat och besigtigat för flottans räkning bestälda sjelfgående minor och en officer har i Kruppamühle i Tyskland öfvervakat tillverkningen af bomullskrut, som beståts för flottan. Vidare har en officer i London öfvervakat tillverkningen af 16,000 meter för handminor erforderlig 2-ledare-kabel och en officer har i Seraing i Belgien öfvervarit profskjutning af en 12 cm. kanon samt sedermera i England inhemtat upplysningar angående en automatisk 37 mm. kulspruta.

Utrikes kom-
menderade
officerare
m. fl.

En officer har hos »Société anonyme des Forges et des Chantiers de la mediterranée» i Frankrike idkat studier i artilleri- och torpedoväsendet och två officerare hafva genomgått en kurs vid sjökrigshögskolan i Newport i Nord-amerikas förenta stater. Slutligen har en officer, som erhållit två års tjänstledighet, vunnit anställning i fransk örlogstjänst.

Under det med den 30 September 1894 tilländalupna undervisnings- och öfningsår hafva följande flottans fartyg varit använda: korvetten Saga under 3 månader och kanonbåten Rota under 1 månad för öfvande af sjökrigsskolans kadetter; korvetten Norrköping under 5 1/2 månader för öfning af manskap, tillhörande värfvade stammen vid båda stationerna, och för pröfning af aspiranter till sjökrigsskolan, samt fyra briggar i 4 1/2 månader för skeppsgossarnes öfning.

Flottans öfain-
gar och under-
visningsverk.

Skjutskolans afdelning, förlagd i Karlskrona skärgård, har under en tid af 2 1/4 månader öfvats ombord å logementsfartyget Stockholm samt å två kanonbåtar och en 1:a klassens minbåt; minafdelningen i samma skärgård, förlagd å logementsfartyget af Chapman, har öfvats i 2 1/4 månader, för hvilket ändamål behöfligt antal ångkranpråmar, ångslupar och båtar m. m. varit använda. Erforderlig materiel har varit stäld till vederbörande stationsbefälhafvares förfogande för utförande af minöfningar.

För de flottan tilldelade värnpliktige hafva logementsfartygen Stockholm och Eugenie begagnats, det förra vid Karlskrona och det senare vid Stockholms station, hvarjemte äfven en kanonbåt användts vid hvardera stationen.

Antalet värnpliktige, som inställt sig till vapenöfning, utgjorde:

	vid Karls- krona station.	vid Stock- holms station.
till allmän tjänst inskrifne	364	185
» fästningstjänst »	481	—
» annan särskild tjänst än fästningstjänst	122	77
Summa	967	262

och öfvades:

de till allmän tjänst inskrifne — dels i land af arméns befäl, dels ombord;
de till fästningstjänst inskrifne — å sjöbefästningarna vid Karlskrona;
de till annan särskild tjänst än fästningstjänst inskrifne — i land, utom eldare,
hvilka öfvats å fartyg.

Under Augusti—September månader har en eskader, bestående af pansarbåtarna Göta och Thule, sju kanonbåtar, tre 1:a och tre 2:a klassens minbåtar, varit sammandragen under en tid af omkring 6 veckor.

I sammanhang med eskaderns krigsöfningar har öfning i mobilisering af en minposition egt rum. Äfvenså hafva tre 2:a klassens minbåtar skyndsammast möjligt klargjorts och åter upplagts.

Genom flottans försorg har Södermanlands regemente — omkring 1,600 man (befäl och underbefäl inberäknade) jemte hästar och fordon — i början af Augusti månad transporterats öfver Mälaren från Mariefred till Kalmarsand och från Brogård åter till Mariefred.

Chefsfartyget Drott och kanonbåten Alfhild hafva, det förra under 2, den senare under $2\frac{1}{4}$ månader varit på expeditioner kring rikets kuster samt korvetten Freja på expedition i Medelhafvet.

För närvarande är korvetten Balder på expedition till aflägsna farvatten och kanonbåten Svensksund stationerad å rikets västkust för bispringande af nödställda fartyg och fiskebåtar samt för uppehållande af ordning under pågående sillfiske.

Vid början af läsåret 1893—1894 utgjorde antalet kadetter vid sjökrigsskolan 69; af hvilka 13 under Oktober månad 1894 utexaminerades. Af desse utnämndes 10 till officerare vid Kongl. flottan och 3 till officerare i Kongl. flottans reserv. En kadett har under året afgått från skolan, hvaremot 8 ynglingar vunnit inträde derstädes; och utgör antalet kadetter för närvarande 63.

I skeppsgosseskolan har undervisning meddelats 397 skeppsgossar, af hvilka 42 utexaminerats och 33 af annan orsak afgått från skolan.

Vid exercisskolan i Karlskrona hafva 462 man och vid exercisskolan i Stockholm 270 man erhållit undervisning, af hvilka vid förstnämnda station 420 och vid sistnämnda 243 man blifvit approberade. Dessutom hafva vid Karlskrona stations exercisskola 12 underlöjtnanter genomgått befälskurs, 4 reservunderlöjtnanter 1:a repetitionskurs och 7 reservofficersaspiranter militärkurs, hvilka sistnämnde utnämnts till reservunderlöjtnanter.

I underbefälsskolan i Karlskrona har undervisning meddelats 4 reservunderlöjtnanter, 7 reservofficersaspiranter och 93 man, af hvilka 32 man ej approberats. Vid Stockholms stations underbefälsskola hafva undervisats 33 man, af hvilka 14 man ej approberats.

Vid minskolan i Karlskrona hafva 8 officerare, 4 reservofficerare, 7 reservofficersaspiranter och 60 man samt vid minskolan i Stockholm 72 man åtnjutit undervisning; af desse hafva alla approberats utom 11 man i Karlskrona och 12 i Stockholm.

Karlskrona artillericorps är fortfarande under uppsättning, och utgjordes personalen vid corpsen den 30 September 1894 af: 8 officerare, 12 underoffi-

cerare (hvaraf 2 elever vid krigsskolan), 4 volontärer och 245 man, af hvilka senare 77 man voro efter slutad utbildningstid permitterade.

Vid rikets navigationsskolor hafva under läsåret 1893—1894 varit inskrifna: i navigationsafdelningen 294 elever, af hvilka 135 utexaminerats såsom styrmän och 81 såsom sjökaptener, samt i maskinistafdelningen 102 elever, af hvilka 61 aflagt maskinist- och 26 öfvermaskinistexamen. Antalet af dem, som, utan att såsom elever hafva tillhört skolorna, åtnjutit undervisning derstädes, har utgjort 43, af hvilka 8 aflagt styrmans-, 10 sjökaptens-, 5 maskinist- och 4 öfvermaskinistexamen. Dessutom hafva 35 elever och 15 privatister aflagt godkänd examen i ångmaskinlära. Navigations- skolorna.

Karlskrona station: minbåtarne Gondul och Gudur: nybyggnaden har fullständigt afslutats och minbåtarne klargjorts för expedition samt kapell tillverkats; pansarbåten Thule: kapell och åtskilliga inventarier för fartyget hafva tillverkats, hvarjemte nybyggnaden af tvenne ångslupar afslutats; pansarbåten John Ericsson: nytillverkning af fyra ångpannor är afslutad och pågå arbeten med ombyggnad af öfre däckets samt fartygets ändring jemlikt komitéförslaget af år 1892; korvetten Saga: har undergått reparation och ändrats till kadettfartyg; fregatten Vanadis: har ändrats till logementsfartyg; kanonbåten Urd: arbetena för kanonbåtens förändring jemlikt komitéförslaget af år 1892 hafva afslutats, hvarjemte elektrisk belysning anordnats; logementsfartygen Stockholm och af Chapman hafva erhållit hvar sin under året nybyggd ångslup; korvetten Balder: erforderliga förändringsarbeten för utbyte af en 15 cm. kanon mot två 12 cm.; en handkranpråm af jern för fasta minförsvaret har nybyggts; 24 st. sjelfgående minor hafva anskaffats från Whitehead & Co i Fiume; en luftkompressionspump har tillverkats för mininskjutningsbrons behof äfvensom en utskjutningstub för 45 cm. sjelfgående minor. Minbåtsslipen har tillökats, så att plats för ytterligare tre minbåtar erhållits, hvarjemte spel för sidoförflyttning anbringats; ett vexelspår å varfsjernvägen har anlagts och sträcker sig från nya tackelkammaren till gamla ångsågen. Tillbyggnad af underbefälsskolans hus har afslutats. Kasern- och exercishusbyggnader för Karlskrona artillericorps äro uppförda under tak och värmeledning under inläggning. Kruthus med tillhörande byggnader har uppförts å ön Kalsholmen. Huset för varfschefens kansli har försetts med nytt tak af asfaltpapp. Verkstadsbyggnadens tak har delvis omlagts. Södra hälften af gamla ångsågshuset har inredts till förvaringsrum för minbåtarnes inventarier. Å fästningen Kungsholmen har uppförts nytt kokhus, en ny ångkokapparat anskaffats, åtskilliga arbeten för ändrad bestyckning utförts och ett bomstängsel anordnats. Å fästningen Vestra Håstholmen har exercisplats anordnats. Fartygs-, hus- och andra byggnader.

Stockholms station: pansarbåten Björn och kanonbåten Astrid: fartygens reparationer hafva afslutats; pansarbåtarna Gerda och Ulff: arbetena för deras förseende med ny backning och med förroder hafva fortgått; minbåtarna Agne och Agda: nya reservångpannor hafva tillverkats; minbåtarna Narf och Nörve: ångpannorna hafva reparerats; en ångslup har nybyggts för varfvet behof, hvarjemte arbetet med nybyggnad af fyra roddbåtar fortgått, så att 1 slup och 2 jollar äro färdiga; förra mörsarefartyget Achilles och förra kanonjollen Odds ändring till transportfartyg har afslutats och förra kanonjollen Beles påbörjats; ångslupen Oscar Fredriksborg har till skroftet reparerats.

Underhållsarbeten hafva verkstälts på i förråd befintliga sjelfgående minor af hvilka 26 stycken, efter föregående års ändring, jemväl inskjutits vid Brandalssund. Vidare har afslutats tillverkningen af 145 st. handminor samt påbörjats tillverkningen af 160 st. dylika och af 2 st. vaktminor. Slutligen har anlagts en ny kaj nedanför mindepartementets hus å Skeppsholmsvarfvet samt reparerats kajen nedanför handverkskasernen.

För sjökarteverket hafva verkstälts rustnings- och afrustnings- samt reparations- och underhållsarbeten å fartyg och båtar, samt påbörjats tillverkning af två ångslupspannor.

Diverse arbeten hafva verkstälts för norska torpedväsendet, för tull-, lots- och postverken samt för sjökrigsskolan.

Marinförvaltningen har, jemlikt föreskrift i nådiga brefvet af den 9 Augusti 1894, under den 14 i samma månad upprättat kontrakt med Bergsunds mekaniska verkstads aktiebolag om tillverkning och leverans af vissa delar af pansarbåten Oden.

Artilleri-
materiel, pro-
jektiler, minor
m. m.

Under år 1894 har för flottans räkning anskaffats: 2 st. 15 cm. lavettage, afsedda det ena för kanonbåten Urd, det andra för en 1:a klass kanonbåt, äfvensom 1,728 stycken projektiler till kanoner af diverse kalibrar, 6,000 st. 57 mm. patronhylsor, 20,000 st. patroner till 25 mm. kulspruta, 46,000 st. skarpa patroner, 34,000 st. lösa patroner och 30,000 st. tomma patroner till 1867—1889 års gevär, 100,000 st. skarpa patroner till 1887 års revolver, 1,850 kg. nobelkrut, 1 styrtorn och 2:ne skyddsskärmar för kanonbåten Urd. Vidare 2,700 basperkussionsrör till 57 mm. projektiler samt en stålplåt i och för profskjutning af projektiler. För minväsendet har under året i utlandet upphandlats cirka 40,000 kg. bomullskrut och ungefär 16,000 meter elektrisk kabel samt inom landet anskaffats 160 st. handminor, en lysmaskinbåt samt 4 minarbetsbåtar.

Sjökarteverket.

Under år 1894 hafva följande sjömättningsarbeten blifvit utförda:
vid Gefleborgs läns kust och skärgård, der desamma från föregående års slutpunkter vid Gåsholmen och Gåsholmshällan fortsattes till Stenviksudde,

Kalfiskär och södra udden af Storjungfrun, omfattande en areal af 1 kvadrattympmil, uppmätt i skalan 1 : 20,000, och 1,1 kvadrattympmil i skalan 1 : 50,000; samt vid Norrbottens läns kust och skärgård, der desamma från föregående års slutpunkter vid Sandöskaten, Långöarne, S. Tisterö, Fjuksö, Furuö, Lappö och Hindersö fortsattes till SV-uddan å Hertsöskaten, SV- och SO-uddarne å Kälkholmen, NV-uddan å Långö samt SV-uddan å Hindersö, omfattande en areal af 3,21 kvadrattympmil i skalan 1 : 20,000.

Under året äro i koppar färdiggraverade en specialkarta öfver Hallandskusten i skalan 1 : 100,000 samt tvenne kustkartor i skalan 1 : 200,000, den ena öfver Belterne och den andra öfver Kattegatt, hvarjemte i sjökarteverkets galvaniska laboratorium 44 kartplåtar och 36 förtoningsplåtar blifvit förjernade samt i koppartryckeriet 7,200 st. sjökort, 400 st. tilläggsblad, 112 st. militärspecialer, 36,000 st. förtoningsplanscher till »Svenske Lotsen» äfvensom nödiga korrekturastryck blifvit tryckta.

Nettobehållningen för försålda kartor utgjorde 12,312 kronor 30 öre.

De under byrån lydande observationsstationerna hafva blifvit under året förökade med 3 stationer för nederbördsräkning samt 1 station för vattenhöjdmätning med s. k. pegel, nemligen: de tre först nämnda vid fyrstationerna »Fjuk» i Vettern samt »Lurö» och »Borhallsudde» på Bromö i Venern, den senare vid »Bäcke Vik» i närheten af Grafvarne; och utgöras de under byrån nu lydande observationsstationerna af 20 stationer för fullständigare meteorologiska observationer, 24 stationer för endast nederbördsräkning, 17 stationer för hydrografiska iakttagelser, af hvilka stationer 10 äro fyrfartyg, 7 stationer för vattenhöjdmätning med själfregistrerande apparater, 3 stationer för vattenhöjdmätning med pegglar samt 6 stationer för vattenhöjdmätning inom sjön Mälaren, hvilka sistnämnda bekostas af hushållningssällskapen i Stockholms, Upsala, Vestmanlands och Södermanlands län.

Nautisk-meteorologiska byrån.

Meteorologiska observationsjournaler, förda på fartyg å aflägsnare farvatten, hafva blifvit inlemnade från 3 örlogsfartyg och 10 handelsfartyg. Sedan erforderliga utdrag af dessa journaler blifvit verkställda, hafva desamma afsändts till meteorologiska institutet i Utrecht.

De vid peggarna inom Mälaren under åren 1887—1893 verkställda och vid byrån insamlade observationerna rörande Mälarens vattenstånd hafva blifvit af byråns föreståndare sammanställda och bearbetade samt under titel »Iakttagelser öfver Mälarens vattenstånd» till trycket befordrade uti 1,000 exemplar, afsedda hufvudsakligast till fördelning bland hushållningssällskapen i Stockholms, Upsala, Vestmanlands och Södermanlands län, hvilka genom de från dem ingående årliga bidragen till bestridande af de med vattenhöjdsobservationerna inom Mälaren förbundna utgifter äfven bekostat ofvan nämnda arbetes publikation.

Af årets anslag hafva upphandlats åtskilliga för byrån behöfliga instrument, hvarjemte byråns bok- och kartsamlingar förökats dels genom inköp och dels genom gåfvor från institutioner och enskilda personer.

Åtskilliga flottan tillhöriga instrument hafva efter verkställda reparationer blifvit vid byrån besigtigade samt de meteorologiska af dem jemförda med byråns normalinstrument.

Lötsverket.

En stor mängd förut okända grund har upptäckts dels vid sjömätningar i Bottenhafvet, dels af andra orsaker vid Sveriges flesta kuster, till följd hvaraf och till förbättrande af farlederna i öfrigt utlagts icke mindre än 75 nya flytande sjömärken och förändrats eller flyttats 20, hvaremot endast 4 dylika indragits. Nya båkar och andra fasta sjömärken hafva anbragts till ett antal af 12, en har flyttats och 3 gamla båkar hafva nedrivits.

Nya fyrrar hafva anordnats på Viskär och Utterklabben vid inloppet till Arkö i Östergötlands skärgård, på Skarfgrundet i södra inloppet till Fårösund, på Stora Dyrö och Elgö i Marstrandfjorden samt i närheten af fiskeläget Grafvarne. En ny lysboj har utlagts vid Vestra Algubbsgrundet i Södermanlands skärgård och ett nytt fyrskepp stationerats vid Norströmsgrundet söder om Luleå. Vid Stockvik på Gotland äro anordnade två privata fiskefyrrar.

För tre fyrrar äro lysningstiderna ändrade. Större eller mindre ändringsarbeten äro vidtagna å Trödjehällans, Kopparholmens, Svartviksbergets, Stick-skärs, Hvens och Malö fyrrar äfvensom med fyrbelysningen å fyrskeppet Kalkgrundet.

Nya mistsignalstationer hafva trädt i verksamhet vid Alens fyrplats, klocka, och vid Hållö fyrplats, knallraket. Vid Sandhammaren är en större mistsignalstation ordnad, men den hade icke vid årets slut trädt i verksamhet.

Vakanssättning
inom båts-
manshållet
samt rekryte-
ring vid flot-
tans värfvade
stam.

Enligt från Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande inkomna uppgifter utgjorde de intill den 1 November 1894 vakanssatta nummer af båtsmanshållet 2,719, deri icke inbegripna de inom Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län på 10 år vakanssatta rotar, hvilkas antal vid samma tid utgjorde 900.

Under året uppgick antalet ansökningar om antagning i flottans värfvade stam till 614, och hafva af de sökande 264 blifvit i den nya sjömanscorpsen anställda.

Rotering.

Två af Kammarkollegium gifna utslag angående rotering af hemman inom Göteborgs och Bohus län hafva, enligt gällande föreskrifter, blifvit Kongl. Maj:ts pröfning underställda, och har Kongl. Maj:t låtit vid de underställda utslagen bero.

Under år 1894 hafva på chefens för Sjöförvarsdepartementet föredragning Utfärdade författningar.
 följande allmänna författningar utfärdats, nemligen: *den 13 April*: kungörelse
 angående ändring i vissa delar af förordningen angående lotsverket den 15
 Februari 1881; *samma dag*: kungörelse angående lotsningsexamen för sjökap-
 tener och styrmän; *den 18 Maj*: kungörelse angående vissa ändringar i förord-
 ningen angående skeppsmätning den 12 November 1880; *samma dag*: kungörelse
 angående vissa ändringar i instruktionen för skeppsmätare den 12 November
 1880; *den 25 Maj*: förordning angående åtgärder till undvikande af ombord-
 läggning samt signaler för angifvande af nöd å fartyg; *den 1 Juni*: kungörelse
 angående godkännande i stället för uppbördsborgen, som hos Marinförvaltningen
 eller hos de under detta embetsverk ställda myndigheter bör förvaras, af för-
 säkringsbref, utfärdade af försäkringsaktiebolaget Tre Kronor; *den 14 Juni*: kun-
 görelse angående ändring i förordningen angående lotsverket den 15 Februari
 1881; samt *den 20 December*: angående antagning vid flottans sjömanscorps af
 manskap med tjenstgöring för sin utbildning under viss del af tjenstetiden.

Till följd af en ovanligt blid och snöfattig vinter kunde vårbruket, i syn- Jordbruket.
 nerhet i mellersta delen af landet, taga sin början tidigare än vanligt. Vegeta-
 tionen utvecklade sig också mycket hastigt och frodigt, men då under Maj
 månad stark frost öfver en stor del af landet inträffade, förorsakades derigenom
 stor skada på den till kraftig utveckling komna rågen, till följd hvaraf råg-
 grödan måste på åtskilliga ställen afmejjas, och rågskörden öfver hufvud blef
 mindre god. Öfriga sädesslag afvensom foderväxterna gäfvo deremot en afkast-
 ning, hvilken kan betecknas såsom mer än medelmåttig. Potatisskörden blef
 deremot dålig.

Början af hösten utmärkte sig för en ovanligt regnfattig väderlek, hvar-
 igenom höstsåden hämmades i sin utveckling; men genom den milda väderlek,
 som derefter inträffat, har förhållandet i detta afseende betydligt förbättrats.

Den med statsmedel understödda nötboskapspremieringen inom riket har Husdjurs-
skötseln.
 afven under nästlidna år omfattats med synnerligt intresse, och samtliga hus-
 hållningssällskap hafva sökt och erhållit bidrag af de utaf Riksdagen till under-
 stödjande af premiering af nötboskap anvisade medel.

En allmän svensk ostutställning i förening med ett mejeristmöte har med Ostutställning.
 understöd af statsmedel under Februari månad 1894 hållits i Stockholm och
 vunnit mycket liflig tillslutning.

22 *Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit.*

- Smörprof-
ningar. Genom nådigt bref den 2 Februari 1894 har Kongl. Maj:t anvisat medel till fortgående smörprofningar i Malmö och Göteborg, och har Landtbruksstyrelsen, jemlikt nådigt bemyndigande, fastställt regler för dessa profningar.
- Landtmanna-
skolor, landt-
bruksskolor
och mejeri-
skolor. För år 1894 hafva statsbidrag utgått till 13 landtmannaskolor, 24 landtbruksskolor och 2 mejeriskolor.
- Mejeriskola
i Norrbottens
län. För inrättande på försök under två år af en mejeriskola i Norrbottens län har anslag beviljats. Skolan, hvilken är afsedd att förläggas till egendomen Björkfors i Neder Kalix socken, men tills vidare förlagts till Grytnäs egendom i samma socken, har den 1 November 1894 börjat sin verksamhet.
- Husslöjden. Under år 1894 hafva till husslöjdens befordran vidtagits likartade åtgärder som under de närmast föregående åren. Af statsmedel hafva under året för detta ändamål till hushållningssällskapen utdelats anslag till ett sammanlagdt belopp af 23,000 kronor, hvarjemte hushållningssällskapen och landstingen i åtskilliga län för ändamålet anvisat jemförelsevis betydliga belopp.
- Kemiska sta-
tioner och
frökontroll-
anstalter. Liksom under nästföregående år hafva jemväl under år 1894 sju med statsmedel understödda kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof varit i verksamhet, nemligen i Skara, Halmstad, Kalmar, Vesterås, Örebro, Hernösand och Jönköping.
- Likaledes hafva 18 frökontrollanstalter under nästlidna år erhållit understöd af statsmedel. För dessa anstalter har Landtbruksstyrelsen den 11 September 1894 utfärdat förnyad instruktion.
- Mejeriagenten
i Manchester. Äfven under år 1894 har en med statsmedel aflönad agent varit anställd i Manchester för befrämjande af svenska mejeriprodukters afsättning i England.
- Fiskeri-
näringen. De uppgifter öfver fiskets utfall, som hittills meddelats, gifva vid handen, att det sistförflutna året icke, hvad fisket angår, varit att räkna bland de mera gifvande, utan utbytet af detsamma kan snarare betecknas såsom under än öfver medelmåttan. Dock visa sig, såsom vanligt, förhållandena inom landet i detta afseende vexlande. I Öresund har sillfisket äfven nästlidna år varit mindre gifvande och samma förhållande kan, om än i mindre grad, sägas hafva varit rådande beträffande sillfisket vid Hallandskusten. Ej ens det sistlidne höst började sillfisket vid Bohuslänska kusten synes hafva lemnat samma stora fångstquantiteter som vanligt. Sill- och strömmingsfångsten längs Östersjökusten har deremot, så vidt känt är, utfallit någorlunda tillfredsställande eller varit fullt medelmåttig. Detsamma torde äfven kunna i allmänhet sägas om laxfisket i

elfvarna, om än i vissa elfvar vid östra kusten fångsten varit långt under medelmåttan. Det fiske, som från södra Sverige drifves efter lax ända ned mot tyska kusten, har särskildt under hösten utfallit rätt tillfredsställande med temligen god fångst och förmånliga pris. Ålfångsten med hommor vid Skånskeblekingska kusten har deremot varit mindre gifvande än föregående år.

Från fonden för fiskerinäringens befrämjande hafva under år 1894 till två hushållningssällskap lån beviljats till sammanlagdt belopp af 5,400 kronor.

För fiskhandelns befrämjande har äfven under år 1894 en agent med af- Fiskeriagenten i norra Tyskland.
löning af statsmedel varit anställd i Berlin.

Sedan de för revision af fiskeriförfattningarna den 22 Januari 1881 i nåder förordnade komiterade den 3 Mars 1883 afgifvit betänkande med förslag till ny fiskeristadga samt vederbörande inkommit med yttranden öfver berörda förslag, har Kongl. Maj:t den 1 Juni 1894, enär för vinnande af nödig reda i de föreskrifter, som rörande fisket borde i allmänhet gälla, syntes vara lämpligt, att de bestämmelser, som vore af allmän lags natur, blefve i en särskild lag sammanfattade och sålunda fullständigt skilda från de ekonomiska och administrativa föreskrifterna i ämnet, funnit godt uppdraga åt en komité att upprätta af underdånigt betänkande åtföljdt förslag till en sådan lag; och har denna komité, till fullgörande af det komitén sålunda meddelade uppdrag, den 15 November 1894 afgifvit förslag till lag angående rätt till fiske samt förslag till vissa i sammanhang dermed stående förändringar i lagstiftningen i öfrigt. Förslag till lag angående rätt till fiske.

Kongl. Maj:t har den 23 November 1894 utfärdat särskilda kungörelser angående dels vissa ändringar i den för Landtbruksstyrelsen gällande instruktion, dels ock ändring i villkoren för åtnjutande af de för samma styrelse fastställda löneförmåner. Landtbruksstyrelsen.

Den 14 September 1894 har Kongl. Maj:t fastställt förnyade stadgar för Vesterbottens läns hushållningssällskap. Nya stadgar för hushållningssällskap.

Vid de under år 1894 hållna besigtningmöten för prisbelönande af hästar hafva fastställda pris blifvit utbetalda för 2,138 hästar, nemligen 347 hingstar, 646 fölston och 1,145 unghästar, förutom de hästar, som af vederbörande nämnder prisbelönats med dertill af landsting och hushållningssällskap särskildt anslagna medel. Stuteri-väsendet.

För statens hingstdepoter inköptes samma år 36 hästar, nemligen 3 hingstar, deribland 1 fullblodshingst, 15 unghingstar och 18 hingstföl. Af dessa uppköptes fullblodshingsten i Danmark, 14 unghingstar i Nordtyskland, 14 hingstföl i Hannover samt de öfriga inom landet.

Veterinär-
väsendet.

Kongl. Maj:t har den 18 Maj 1894 föreskrifvit, att för tiden från och med den 1 Juni 1894 till den 1 Juni 1895 en af Kongl. Maj:t dertill särskildt förordnad legitimerad veterinär skall hos Medicinalstyrelsen deltaga i handläggningen af veterinärärenden, samt att denne veterinär skall, i stället för öfverfältläkaren, såsom ledamot, hos styrelsen handlägga och föredraga dessa ärenden.

Samma dag har Kongl. Maj:t utfärdat nådiga kungörelser dels angående vissa ändringar i nådiga kungörelsen den 1 Maj 1885 angående hvad iakttagas bör till förekommande af smittosamma husdjurssjukdomars införande i riket, dels ock angående vissa ändringar i förnyade nådiga förordningen den 23 September 1887 angående hvad iakttagas bör till förekommande och hämmande af smittosamma sjukdomar bland husdjuren.

Förbud mot
införsel af
nötkreatur
m. m.

Med anledning af den s. k. texasfebernns förekomst i Amerika har Kongl. Maj:t genom kungörelse den 30 November 1894 tills vidare förbjudit införsel till riket från nämnda verldsdel af levande nötkreatur samt af rått kött af sådana djur.

Husdjurs-
sjukdom.

Under Februari månad 1894 ingick anmälan att smittosam mul- och klöfsjuka skulle hafva utbrutit å egendomen Harlösa inom Harlösa socken af Malmöhus län, men på grund af undersökningar och försök, som verkställdes dels af föreståndaren för Veterinärinstitutet, dels ock af en särskild utaf Kongl. Maj:t utsedd kommission, fann Medicinalstyrelsen slutligen, att sjukdomen icke varit smittosam mul- och klöfsjuka.

Kolerafarsoten.

Den 14 Augusti 1894 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse om ändrad lydelse af § 5 mom. 1 i nådiga kungörelsen den 14 Juli 1893 angående föreskrifter till förekommande af kolerans införande i riket.

Karantänsinrättningen på Käsö i Göteborgs skärgård har varit i verksamhet under hela år 1894, hvarjemte inrättningen från och med den 7 Februari, då observationsanstalten vid Köpstadssö i nämnda skärgård upphörde att vara i verksamhet, till årets slut tillika användts såsom observationsanstalt. De öfriga observations- och karantänsanstalter, som mot kolerafarsoten anordnats, hafva under år 1894 varit i verksamhet, observations- och karantänsanstalten på ön Fejan i närheten af Furusund i Stockholms skärgård samt observationsanstalterna vid Bredvik utanför Umeå, vid Juniskären utanför Sundsvall, vid Harön i närheten af Sandhamn i Stockholms skärgård, vid Arkö i Östergötlands skärgård och vid Vestra Hästholmen i Karlskrona skärgård från och med den 2 Juli till den 22 December, samt observationsanstalten på ön Hven i Öresund från och med den 14 Juli till den 22 December.

Ett laboratorium för bakteriologisk undersökning af prof vid misstänkta fall af kolera har af Medicinalstyrelsen varit anordnad i Stockholm från den

3 Juli till den 14 December och hafva der under denna tid verkstälts 141 undersökningar. Derjemte hafva vid anstalten på ön Fejan af särskildt förordnad bakteriolog, som der varit anställd ungefär samma tid, utförts 69 undersökningar.

Inom åtskilliga kommuner, der vid 1893 års slut ej ännu anstälts besigtningssman för efterbesigtning å resande från kolerasmittad ort eller ej fullständigt anordnats sjukstuga för kolerasjukes isolering, hafva under år 1894 åtgärder härutinnan vidtagits, så att, enligt till Medicinalstyrelsen genom länsstyrelserna inkomna uppgifter beträffande rikets län med undantag af de 4 nordligaste, numera någon brist i berörda afseenden förekommer endast i 244 af 2,327 kommuner.

Antalet under år 1894 i Sverige inträffade kolerafall, alla bakteriologiskt konstaterade, har varit 33, hvaraf 5 haft dödlig utgång. Bland dessa hafva inträffat 28 sjukdomsfall, hvaraf 4 dödsfall, vid anstalten på ön Fejan. De öfriga 5 sjukdomsfallen, hvaraf 1 dödsfall, hafva förekommit vid andra kustorter.

Den ekonomiska kartläggningen har fortgått inom Elfsborgs län, hvarvid 11,52 qvadratmil blifvit fullständigt kartlagda i skalan 1:20,000 inom Ås, Vedens och Bollebygds härad, hvarjemte stomkartor blifvit utarbetade öfver ett område af 13,77 qvadratmil inom Marks och Kinds härad.

Allmänna
ekonomiska
kartverket.

I Gefleborgs län hafva inom Gestriklands östra och vestra tingslag stomkartor i skalan 1:50,000 blifvit utarbetade öfver ett område af 48,99 qvadratmil.

Revision af äldre kartor inom Fernebo härad af Vermlands län har omfattat 14,2 qvadratmil.

Redaktions- och korrrekturarbetena i och för utgifning i tryck af häradskartor öfver Vermlands och Elfsborgs län, hvartill dessa läns landsting och hushållningssällskap anvisat medel, hafva fortsatts. För södra delen af Fernebo härad af Vermlands län hafva förberedande arbeten i och för denna dels utgifvande i tryck blifvit under sistlidna års höst påbörjade. Inom Elfsborgs län har kartan öfver Vedbo härad med tillhörande beskrifning blifvit i tryck utgifven; kartorna till Nordals och Valbo härad äro nära färdiga till utgifning; gravyren af kartan öfver Sundals och Väne härad har fullbordats samt gravyren af kartan öfver Bjerke och Flundre härad påbörjats.

Fältmätning och terrängrekognosering i förening med höjdbestämmelser medelst barometer har blifvit utförd dels i skalan 1:50,000 inom de delar af Stensele och Sorsele socknar, hvilka ingå i kartbladet Tärna, tillhörande den under utgifning varande kartan i skalan 1:200,000 öfver norra Sverige, öfver ett område af 23,75 qvadratmil, dels ock i skalan 1:100,000 inom dessa socknar samt Malå och Lycksele socknar öfver ett område af 14,7 qvadratmil i och

Ekonomiska
kartverket i
norra Sverige.

för fullbordandet af bladet Malå och delar af bladet Stensele, likaledes tillhörande nämnda karta.

Dessutom hafva 19 triangelpunkter blifvit inmätta inom Vilhelmina och Dorotea socknar.

Af nyssnämnda karta hafva under året blifvit offentliggjorda bladen 34 Storafvan och 36 Boden, hvarjemte å heliografisk väg tagen kopparplåt för bladet 43 Jörn (Boksele) är under kopparstickares behandling. Dessutom äro bladen 33 Sorsele och 37 Luleå under ritning till heliogravyr.

Rikets all-
männa kart-
verk.

Sedan Kongl. Maj:t den 25 Maj 1894 meddelat bestämmelser i fråga om de topografiska och ekonomiska kartverkens fortsatta bearbetande samt om arfvoden, reseersättningar och dylikt till de särskilda kartverkens personal m. m., har Kongl. Maj:t den 20 December 1894 fastställt instruktion för rikets allmänna kartverk.

Geologiska un-
dersökning-
arna.

De geologiska fältarbetena hafva under den sist förflutna sommaren utförts dels i skalan 1 : 50,000 inom Östergötlands, Kristianstads och Örebro län öfver en yta af 1,47 kvadratmil, dels ock i skalan 1 : 100,000 inom Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Elfsborgs och Vermlands län öfver en yta af 8,38 kvadratmil.

Inom Gefleborgs län hafva praktiskt-geologiska arbeten utförts med bidrag af länets landsting och hushållningssällskap. Äfven från Hallands läns hushållningssällskap har bidrag lemnats till en särskild undersökning af de s. k. ryorna i syfte att söka utröna möjligheten att uppdraga skog å dessa trädlösa marker.

Med nådigt tillstånd har en af geologerna verkställt speciella undersökningar inom Norrbottens län; och en annan geolog har utfört omfattande revisionsarbeten i och för den geologiska kartläggningen af Blekinge län.

I bokhandeln hafva under året utlemnats 5 geologiska kartblad med beskrifningar samt 21 större och mindre afhandlingar och uppsatser.

Upprödning
af riksgränsen
mot Norge.

På grund af bestämmelserna i gränsetraktaten den 7/18 Oktober 1751 och nådiga beslutet den 22 Oktober 1845 har upprödning af riksgränsen mellan de förenade rikena nästlidna år egt rum längs Kristiania, Hamars och Trondhjems stift.

Angående
Landtförsvars-
och Sjöför-
svarsdeparte-
mentens för-
enande till ett
departement.

Med anledning af Riksdagens underdåniga skrifvelse den 11 April 1893 angående inrättande af ett nytt statsdepartement, har Kongl. Maj:t, som ansett att, innan detta ärende slutligen pröfvas, utredning bör företagas, huruvida Landtförsvars- och Sjöförsvarsdepartementen må kunna och böra till ett departement förenas och i så fall under hvilka villkor detta må ske, den 9 Augusti 1894 uppdragit åt en komité att verkställa denna utredning och till

Kongl. Maj:t inkomma med det underdåniga betänkande och de förslag, hvar-till utredningen må föranleda.

Kongl. Maj:t har den 10 Augusti 1894 utfärdat nådig kungörelse i anled- Kungörelse i
ning deraf att krig mellan främmande magter utbrutit. anledning af
utbrutet krig
mellan främ-
mande magter.

Kongl. Maj:t har utfärdat dels den 9 Augusti 1894 förordning angående Landstingsför-
ändrad lydelse af 25 § 1 mom. i förordningen om landsting den 21 Mars 1862, ordningen.
dels ock den 31 December 1894 lag angående förändrad lydelse af § 1 i samma
förordning.

Kongl. Maj:t har den 7 December 1894 förordnat, att vid 1895 års ingång Reglering af
Alfva och Hemse socknar af Gotlands län skola öfverflyttas från Gotlands länsmans-
södra fögderis södra länsmansdistrikt till samma fögderis mellersta länsmans- distrikt.
distrikt.

Sedan Kongl. Maj:t den 17 Juni 1893 förordnat, att Tidaholms fabriks- Ny köping.
och stationssamhälle i Skaraborgs län finge under vissa vilkor såsom en kommun
för sig bilda en, jemväl i fattigvårdshänseende, från Agnetorps och Baltacks sock-
nar afskild köping, benämnd Tidaholm, har Kongl. Maj:t den 13 Juli 1894
förordnat, att köpingsområdet skulle vid 1895 års ingång inträda i utöfningen af
köpingsrättigheten samt i kommunalt och fattigvårdshänseende skiljas ifrån
nämnda socknar.

Kongl. Maj:t har den 20 Juli 1894 förordnat, att vissa uppgifna hemman Ny kommun.
och lägenheter skulle vid 1895 års ingång skiljas från Hede socken af Jemt-
lands län samt derefter utgöra en särskild kommun med benämning Storsjö.

Sedan den utredning rörande den kommunala rösträtten, hvilken chefen för Statistisk ut-
Civildepartementet enligt nådigt bemyndigande låtit utföra, blifvit fullbordad, redning rö-
har Statistiska centralbyrån anbefalts att gå i författning om utarbetande af rande den
en hela riket, såväl stad som land, omfattande statistisk utredning rörande kommunala
den kommunala rösträtten efter hufvudsakligen enahanda plan, som följdes vid rösträtten.
den statistiska utredning, hvilken egt rum med föranledande af Riksdagens un-
derdåniga skrifvelse den 15 Maj 1872, men afseende de på 1892 års bevill-
ning grundade förhållanden och, bland annat, så uppsteld att deri jemväl
redogöres för bolags rösträtt.

Den 12 Oktober 1894 har nådig kungörelse utfärdats angående ändrad Instruktionen
lydelse af § 3 i instruktionen för Stockholms stads drätsel-nämnd.
förr Stock-
holms stads
drätsel-nämnd.

Fabriksinspektionen. Sedan Riksdagen, för anordnande af fabriksinspektion, för år 1895 anvisat medel till aflöning åt fem inspektörer äfvensom till godtgörelse åt tillfälligt förordnade inspektörer, har Kongl. Maj:t med anledning deraf dels den 25 Maj 1894 förordnat, att tills vidare från och med år 1895 skola anställas fem inspektörer enligt lagen angående skydd mot yrkesfara den 10 Maj 1889, dels ock den 19 Oktober 1894 meddelat bestämmelser angående förändrad indelning af riket i yrkesinspektörsdistrikt, äfvensom förordnat en tillfällig yrkesinspektör att tills vidare under år 1895 jemlikt förenämnda lag verkställa inspektion af de fabriker inom riket, der krut och andra explosiva ämnen samt ammunition, tändrör eller stubin, fyrverkeripjeser med mera dylikt tillverkas.

Sjukkasewäsendet. Kongl. Maj:t har den 25 Maj 1894 utfärdat kungörelse angående förvaltningsbidrag åt sjukkassor.

Angående en konst- och industriutställning i Stockholm år 1897. Med anledning af gjorda framställningar om åvägabringande under år 1897 af en allmän industri- och konstutställning i Stockholm, i hvilken tillfälle borde beredas jemväl de närmaste grannländerna att deltaga, har Kongl. Maj:t den 27 April 1894 förordnat en komité med uppdrag att utreda frågan om de åtgärder, som må finnas erforderliga för tillvägabringande af en så beskaffad konst- och industriutställning i Stockholm, och har denna komité under året inkommit med förslag i ämnet.

Exportagent i Kapkolonien samt handelsagent i Egypten. För befrämjande af afsättning i Kapkolonien af alster af svensk industri och svenska näringar samt för utveckling af Sveriges handelsförbindelser med samma koloni har Kongl. Maj:t under år 1894 anvisat särskildt statsanslag. Likaledes har Kongl. Maj:t beviljat understöd åt en handelsagent i Egypten.

Angående registrering af svenska fartyg. Kongl. Maj:t har den 20 December 1894 utfärdat kungörelse angående uppskof i visst fall med tillämpning af nådiga förordningen angående registrering af svenska fartyg den 27 November 1891.

Dispachör i Malmö. Kongl. Maj:t har den 27 April 1894 förordnat att i Malmö må anställas en dispachör.

Angående tillämpning å vissa områden på landet af ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer. Kongl. Maj:t har förordnat, att ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer skola tillämpas inom den del af Sköns socken i Västernorrlands län, som benämnes Skönsberg, inom visst område af Vestra Sallerups socken i Malmöhus län och å visst område af Hörby by i samma län; att ordningsstadgan för rikets städer skall gälla för Tidaholms köping; samt att byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer skola tillämpas å visst område vid Branteviks fiskeläge i Kristianstads län.

Kongl. Maj:t har fastställt regleringsplaner för Ousby stationsområde i Kristianstads län, för visst område vid Gellivare kyrkoby i Norrbottens län, för visst område vid Heby jernvägsstation i Vestmanlands län samt för visst område vid Åstorps jernvägsstation i Kristianstads län.

Fastställda
reglerings-
planer.

Kongl. Maj:t har under år 1894 beviljat 18 utländingar tillstånd att i riket idka handel eller annat näringsyrke.

Tillstånd för
utländingar att
i riket idka
handel m. m.

Kongl. Maj:t har den 18 Maj 1894 utfärdat förordning angående uppskof i vissa fall med tillämpning af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 Oktober 1891.

Uppskof med
tillämpning i
vissa fall af
lagen angående
väghållnings-
besvärets ut-
görande på
landet.

Med anledning af vederbörande länsstyrelser derom gjorda framställningar har Kongl. Maj:t derefter bestämt tidpunkten, då de åtgärder, som jemlikt 83 § i förberörda lag bort före 1895 års ingång vara vidtagna, skola vara genomförda och lagen skall, på sätt i nämnda § sägs, jemväl i öfriga delar vinna tillämpning:

för Frötuna och Länna skeppslags väghållningsdistrikt af Stockholms län; för Norra Tjusts härads, Södra Tjusts härads, Sevede härads, Stranda härads, Norra Möre härads, Södra Möre härads, Ölands Södra Mots samt Slättbo och Runstens särskilda väghållningsdistrikt af Kalmar län; för Gotlands län; för Stångenäs, Lane, Askims, Östra Hisings, Vestra Hisings, Inlands Södra och Inlands Torpe härads samt Orusts, Skaftö och Flatö väghållningsdistrikt af Göteborgs och Bohus län; för Väne och Valbo härad af Elfsborgs län; för Örebro län med undantag af Kumla härads, Hardemo härads, Grimstens härads, Edsbergs härads och Örebro härads väghållningsdistrikt; för Norra Helsinglands fögderi af Gefleborgs län; för provinsen Herjeådalen af Jemtlands län; för Bygdeå tingslags, Umeå tingslags, Holmö kapellförsamlings samt Nordmalings och Bjurholms tingslags väghållningsdistrikt af Vesterbottens län; samt för Öfver-Torneå—Hietaniemi, Elfsby, Arvidsjaur, Arjeplogs, Öfver-Kalix och Gellivare väghållningsdistrikt af Norrbottens län till ingången af år 1896;

för Kumla härads, Hardemo härads, Grimstens härads, Edsbergs härads och Örebro härads väghållningsdistrikt af Örebro län; för provinsen Jemtland; samt för Västernorrlands län till ingången af år 1897; samt

för Stockholms läns vestra fögderi eller Långhundra, Vallentuna, Seminghundra och Erlinghundra härad till den 1 Januari, som först inträffar efter det ett år förflutit från den dag, då väghållningsdistriktens områden blifvit inom fögderiet bestämda, dock ej senare än till ingången af år 1898.

Under år 1894 hafva till Patentbyrån inkommit 1,386 ansökningar om patent och 268 ansökningar om registrering af varumärken. Under samma år har Patentbyrån meddelat 877 patent och registrerat 247 varumärken.

Patentbyrån.

Skydd för Kongl. Maj:t har den 19 Oktober 1894 utfärdat kungörelse angående skydd
danska patent för danska patent och varumärken.
och varumärken.

Unionen för Kongl. Maj:t har den 20 December 1894 utfärdat kungörelse angående
skydd af den republiken Guatemalas utträde ur unionen för skydd af den industriella egande-
industriella eganderätten. rätten.

Kommissionär Den 20 December 1894 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående
hos Medicinal- anställande af kommissionär hos Medicinalstyrelsen.
styrelsen.

Odlingslåne- Från odlingslånefonden hafva under år 1894 lån beviljats till ett samman-
fonden. lagdt belopp af 457,300 kronor.

Allmänna väg- Bland de med allmänna medel understödda väg- och vattenbyggnads-
och vatten- arbetena hafva, enligt uppgift af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, under år
byggnads- 1894 såsom fullbordade godkänts:
arbeten.

61 vägbyggnadsföretag, omfattande en längd af 449,3 nymil, för hvilka
kostnaden beräknats till 1,224,038 kronor, hvaraf såsom statsbidrag åtnjutits
793,190 kronor 30 öre;

18 odlingsföretag för en beräknad totalkostnad af 866,533 kronor 49 öre,
till hvilka utaf statsmedel anvisats 580,000 kronor såsom lån; och utgör den
genom dessa företag från vatten befriade eller eljest förbättrade arealen 4,016,153
hektar;

21 frostafrökningsföretag, för hvilka kostnaden beräknats till 164,848 kronor
94 öre, hvaraf såsom statsanslag utan återbetalningsskyldighet åtnjutits 54,393
kronor 54 öre; och utgör den genom dessa företag från frost befriade arealen
2,747,52 hektar; samt

1 brobyggnad och 1 hamnarbete, för hvilka kostnaden beräknats till 95,500
kronor, deraf 63,600 kronor anvisats såsom anslag utan återbetalningsskyldighet.

Koncessioner Kongl. Maj:t har under år 1894 beviljat koncessioner å följande jernvägs-
å enskilda anläggningar:
jernvägs-
anläggningar.

från Grenna öfver Ballstorp till Tranås station vid östra stambanan;
från Mora Noret till Elfdalen;

från Markaryds station å Skåne—Smålands jernväg till Vernamo station å
Halmstad—Nässjö jernväg;

från Örebro till Svartå station vid nordvestra stambanan; och
från Lindesberg till Valskogs station å Köping—Hults jernväg.

Under år 1894 hafva för allmän person- och godstrafik upplåtits:

bandelarne Jönköping—Husqvarna och Rosendala—Lyckås af Jönköping—Gripenbergs jernvägsaktiebolags jernväg med 0,60 meters spårvidd och respektive 6,5 och 13,4 kilometers längd;

För trafik öppnade enskilda jernvägar.

Malmö—Genarps jernvägsaktiebolags jernväg från Malmö öfver Klågerups station å Lund—Trelleborgs jernväg till Genarps by i Genarps socken med 1,435 meters spårvidd och 27 kilometers längd;

Nora—Karlskoga jernvägsaktiebolags jernväg från Grängens station å Striberg—Grängens jernväg öfver Hjulsjö till Bredsjö med 0,802 meters spårvidd och 14,8 kilometers längd;

bandelen Kummelby—Östra Husby af Norrköping—Söderköping—Vikbo-landets jernvägsaktiebolags jernväg med 0,891 meters spårvidd och 20,6 kilometers längd;

Falkenbergs jernvägsaktiebolags jernväg från Falkenberg till lägenheten Fridhem under hemmanet Vråk i Ullareds socken med 0,891 meters spårvidd och 38,5 kilometers längd;

Ystad—Gersnäs jernvägsaktiebolags jernväg från Köpingebro på Ystad—Eslöfs jernväg till Gersnäs station på Cimbrishamn—Tomelilla jernväg med 1,435 meters spårvidd och 25 kilometers längd;

Halmstad—Nässjö jernvägsaktiebolags jernväg från Jönköping till Vagge-ryds station å bolagets jernväg med 1,435 meters spårvidd och 35 kilometers längd; och

Göteborg—Borås jernvägsaktiebolags jernväg från Almedal å Göteborg—Hallands jernväg till Borås med 1,435 meters spårvidd och 67,3 kilometers längd.

Längden af de under år 1894 för allmän trafik öppnade jernbanor och bandelar uppgår således till 248,1 kilometer.

Längden af de enskilda jernvägarne, som vid 1893 års slut var 5,950,8 kilometer, utgjorde följaktligen vid 1894 års slut 6,198,9 kilometer.

Af de enskilda jernvägarne äro 129 lokomotivbanor med 6,182,2 kilometers längd och 6 hästbanor med 16,7 kilometers längd.

Af lokomotivbanorna hafva

80 st. med en längd af 4,329,8 km. en spårvidd af 1,435 m.	
2 » » » » » 134,7 » » » » 1,217 »	
1 » » » » » 18,2 » » » » 1,188 »	
2 » » » » » 48,3 » » » » 1,093 »	
8 » » » » » 353,6 » » » » 1,067 »	
31 » » » » » 1,104,7 » » » » 0,891 »	
2 » » » » » 150,0 » » » » 0,802 »	
3 » » » » » 42,9 » » » » 0,600 »	

129 st.

Summa 6,182,2 km.

Statens jern-
vägsbyggnader. Å stambanan genom öfre Norrland hafva arbetena under år 1894 så fort-
skridit, att bansträckan Vännäs—Boden, efter högtidlig invigning den 2 Augusti,
kunnat i sin helhet öppnas för allmän trafik.

Statens jern-
vägs trafik. Med inberäkning af nyssnämnda bandel äfvensom Gellivarebanan utgjorde
längden af de trafikerade statsbanorna vid 1894 års slut 3,269 kilometer emot
3,127 kilometer vid utgången af år 1893. Bruttoinkomsten af trafiken å hela
stambanenätet söder om Boden belöpte sig för år 1894 till något öfver 23,300,000
kronor, hvarförutom i December månad nämnda år till statens jernvägars trafik-
medel öfverförts af det å Gellivarebanan allt från dess öfvertagande uppkomna
trafiköfverskottet ett belopp af 1,500,000 kronor.

Gellivare-
banan. Å Gellivarebanan, der tontalet under år 1894 transporterad malm uppgick
till något öfver 618,000, utgjorde bruttoinkomsten 2,500,000 kronor.

Sedan de kompletteringsarbeten å Gellivarebanan, till hvilkas utförande
medel blifvit af 1892 års Riksdag anvisade, numera i det närmaste afslutats och
banan blifvit med det öfriga stambanenätet sammanlänkad, vid hvilket förhål-
lande skäl icke vidare ansetts förefinnas att låta banan intaga en undantags-
ställning gent emot det öfriga statsbanenätet, åtminstone icke i samma omfatt-
ning som hittills, har Kongl. Maj:t förordnat att Gellivarebanan skall i afseende
å bokföring och redovisning hänföras till sjetten trafikdistriktet. Sådana bestäm-
melser rörande bokföringen komma likväl att af Jernvägsstyrelsen meddelas,
att det fortfarande blifver möjligt att i statistiskt hänseende så redogöra för
banans ställning, att det ekonomiska resultatet af inköpet deraf kan klart be-
dömas.

Till Stats-
kontoret lever-
erade trafik-
medel. Af statens jernvägars trafikinkomster hafva under år 1894 till Statskontoret
inlevererats 7,500,000 kronor eller 1,000,000 kronor mera än i riksstaten för
samma år beräknats.

Taxan för
transporter
å statens
jernvägar. Kongl. Maj:t har den 20 Juli 1894 fastställt tillägg till taxan för transporter
å statens jernvägar, att gälla från den tid, då bandelen Jörn—Boden blefve
för allmän trafik upplåten.

Taxan för be-
fordran under
fredstid på
statens och
enskilda jern-
vägar af rikets
försvarsväsen
tillhörande
personal m. m. Den 17 Mars 1894 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående ändrad
lydelse i § 2 af den utaf Kongl. Maj:t den 22 Januari 1881 fastställda taxa för
befordran under fredstid på statens och enskilda jernvägar af rikets försvars-
väsen tillhörande personal med mera.

Kongl. Maj:t har den 18 Maj 1894 utfärdat särskilda nådiga kungörelser angående dels vissa ändringar i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga reglemente för statens jernvägstrafiks pensionsinrättning den 3 November 1882, dels ock ändrad lydelse af § 9 mom. 2 af Kongl. Maj:ts nådiga reglemente för statens jernvägs- trafikens enke- och pupillkassa den 6 September 1872.

Reglementena
för statens
jernvägstrafiks
pensionsinrätt-
ning samt
enke- och
pupillkassa.

Kongl. Maj:t har under år 1894 uppå Civildepartementets föredragning meddelat stadfästelse å bolagsordningar för 182 nya aktiebolag med ett aktiekapital af minst 23,905,035 kronor och högst 56,710,170 kronor. Af dessa äro 1 försäkringsaktiebolag, 115 industri- och fabriksaktiebolag, 35 rederiaktiebolag, 9 handels- och hushållsföreningsaktiebolag samt 22 aktiebolag, bildade för hvarje- handa ändamål.

Aktiebolag.

Sedan fullmäktige i Riksgäldskontoret i underdånig skrifvelse den 28 Maj 1894 anmält, att de på grund af § 42 i det vid samma års riksdag för Riksgäldskontoret utfärdade reglemente beslutat utfärda tre procents svenska statsobligationer i kronor, francs, pounds sterling och reichsmark å tillhopa femtio millioner francs samt nyssnämnde dag med ett konsortium, bestående af Sveriges Riksbank, Crédit Lyonnais i Paris, C. I. Hambro & Son i Londen, L. Behrens & Söhne i Hamburg, Den Danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselbank i Köpenhamn samt Stockholms Enskilda Bank i Stockholm, i enlighet med skrifvelsen vidfogadt kontrakt träffat aftal om öfverlåtande å konsortiet af nominelt tjugufem millioner francs af berörda obligationer, afsedda för konvertering af 1878 års svenska fyra procents statslån, så har Kongl. Maj:t, i enlighet med hvad fullmäktige tillika begärt, såväl fastställt det beslut, fullmäktige rörande ifrågavarande nya upplåning fattat, som ock å den rikets gäld, som uppkommer genom försäljning af de obligationer, om hvilka i oförmälda kontrakt afhandlas, meddelat sin nådiga garanti.

Statslån.

Kongl. Maj:t har den 1 Juni 1894 utfärdat kungörelse i anledning af Riksdagens beslut angående Riksbankens styrelse och förvaltning.

Riksbankens
styrelse och
förvaltning.

Den 13 April 1894 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående utgif- ning af nya riksbankssedlar å ett tusen kronor.

Nya riksbanks-
sedlar.

Kongl. Maj:t har den 1 Oktober 1894 utfärdat kungörelse angående den vid 1894 års riksdag åtagna beviljning af fast egendom samt af inkomst.

Beviljning af
fast egendom
samt af in-
komst.

Den 9 Februari samma år har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående förändrade formulär till vissa af de för bevillningstaxeringen erforderliga längder.

Tilläggsbevilling. Kongl. Maj:t har den 1 Oktober 1894 utfärdat förordning angående särskild tilläggsbevilling för år 1895.

Utredning angående förändringar i skatteväsendet. Sedan Kongl. Maj:t den 19 Maj 1893 bemyndigat chefen för Finansdepartementet att för beredande af föreliggande frågor angående förändringar i skatteväsendet, såsom frågorna om utvidgning af arfsbeskattningen, om utsträckt tillämpning af stämpelbeskattningen samt om revision af förordningen angående bevilling af fast egendom samt af inkomst jemte dermed sammanhängande ämnen, tillkalla de personer, hvilkas biträde han för beredningen af omförmälda frågor funne nödigt anlita, samt för sådant ändamål utsedde komiterade den 2 November 1894 afgifvit betänkande med förslag till förordning angående inkomstbevilling, har Kongl. Maj:t sistnämnde dag anbefalt Kammarrätten att efter Öfverståthållareembetets och Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i samtliga län hörande skyndsamt afgifva underdånigt utlåtande öfver ifrågavarande betänkande.

Ändrad lydelse af förordningen angående mantalspenningarnes utgörande. Den 25 Maj 1894 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående förändrad lydelse af § 1 i Kongl. förordningen angående mantalspenningarnes utgörande den 24 April 1863.

Mantalskrifning. Ny förordning angående mantalskrifning utfärdades den 6 Augusti 1894. Derjemte har Kongl. Maj:t den 7 December 1894 utfärdat kungörelser dels angående indrifning af krono- och stadsbetjent tillkommande godtgörelse för infordrande af uppgifter till mantals- och kyrkoskrifning, dels ock angående ändrad lydelse af §§ 1 och 12 i förordningen angående förändrade föreskrifter om utmätning för krono- och kommunalutskylder, allmänna afgifter m. m. den 12 Juli 1878.

Stämpelafgiften. Kongl. Maj:t har den 9 Augusti 1894 utfärdat ny förordning angående stämpelafgiften.

Den 9 November 1894 har Kongl. Maj:t godkänt uppgjord förslagsritning till nya enkla beläggningsstämplar af mindre format.

Ändring i Kammarrättens instruktion. Den 7 December 1894 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående förändrad lydelse af §§ 5, 16, 17, 18 och 41 i den för Kammarrätten den 14 November 1879 fastställda förnyade instruktion.

Sedan den af Kongl. Maj:t den 25 September 1891 tillsatta komité för utredning af frågan om beredande af möjlighet för obemedlade och mindre bemedlade att bilda egna jordbruk den 23 November 1892 afgifvit betänkande med förslag till styckning och försäljning af vissa jordbruksdomäner m. m., samt Kongl. Maj:t, efter inhemtande af underdåniga utlåtanden från Domänstyrelsen, Kammarkollegium samt hushållningssällskapens under November månad 1893 församlade ombud, den 9 Mars 1894 aflåtit nådig proposition till Riksdagen angående vissa åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att bilda egna jordbruk, så har Kongl. Maj:t, med föranledande af Riksdagens i anledning häraf inkomna underdåniga skrifvelse af den 9 påföljde Maj i hvad densamma afsåge medgifvande i vissa fall till styckning af och afsöndring från kronoegendom, anbefalt Domänstyrelsen att till Kongl. Maj:t inkomma med förslag till de närmare bestämmelser beträffande ifrågavarande upplåtelser, som kunde finnas erforderliga; hvarjemte Kongl. Maj:t meddelat föreskrifter i fråga om upprättande af planer och kostnadsförslag till afdikning och odling af myrtrakter å kronomark inom Vesterbottens och Norrbottens län.

Egna jordbruk
för mindre
bemedlade.

Sedan Riksdagen i underdånig skrifvelse den 13 April 1894 anhållit, att Kongl. Maj:t måtte låta utreda, om och under hvilka vilkor frilagersinstitutionen lämpligen skulle kunna, utan uppoffringar för statsverket, här i landet införas, samt derefter till Riksdagen inkomma med de förslag till lagstiftningsåtgärder, hvar till utredningen kunde gifva anledning, äfvensom att Kongl. Maj:t ville låta verkställa utredning rörande möjligheten och lämpligheten af frihamnsanläggningar i Sverige, så har Kongl. Maj:t uppdragit åt en komité att verkställa de utredningar och uppgöra de förslag, som afses i Riksdagens berörda skrifvelse.

Komité för
utredning af
frågorna om
frilagers in-
rättande och
om frihamns-
anläggningar i
Sverige.

Vid Myntverket hafva, sedan sista Riksdags sammanträde, blifvit utmyntade:

Guldmynt: 10-kronor	kr. 360,200: —
5-kronor	» 256,365: —
Silfvermynt: 10-ören	» 173,296: 30
Bronsmünt: 2-ören	» 11,710: 24
1-ören	» 5,895: 98

hvarjemte under samma tid preglats:

18,519 stycken medaljer till ett värde af kronor 48,297: 07.

Jernvägspostbefordran har anordnats dels å statsbanedelen Jörn—Boden, dels ock å följande, enskilda bolag tillhörande jernvägssträckor, nemligen: Norrköping—Söderköping, Åstorp—Markaryd, Jönköping—Husqvarna, Malmö—Genarp, Harg—Hargs hamn, Rosendala—Lyckås' gård, Grängen—Bredsjö, Falkenberg—Fridhemsberg, Kummelby—Östra Husby, Ystad—Gersnäs, Jönköping—Vaggeryd, Gefle—Bomhus och Göteborg—Borås.

Jernvägspost
befordran.

De fasta post-
anstalterna. Under år 1894 hafva postkontoren i Borensberg och Klintehamn indragits och ersatts med poststationer. Nya postkontor hafva öppnats i Tomelilla och Ånge, hvadan postkontorens antal vid utgången af nästlidet år utgjorde 187, eller detsamma som vid slutet af år 1893.

Efter indragning af en del äldre och inrättande af nya poststationer uppgick vid 1894 års slut hela antalet fasta postanstalter till 2,242, eller 52 mera än vid 1893 års utgång. I detta antal ingå äfven 2 under år 1894 nyinrättade poststationer af 3:e klassen (brefsamlingsställen).

Antalet post-
försändelser. Under år 1893, det senaste, för hvilket fullständiga statistiska uppgifter föreligga, hafva blifvit behandlade 148,772,326 postförsändelser af alla slag, hvilket antal vid jämförelse med nästföregående år utvisar en tillökning af 4,33 procent.

Särskildt hafva på grund af abonnement blifvit genom postverket fortskaffade 70,286,828 nummerexemplar tidningar och tidskrifter mot 64,320,880 under år 1892, hvilket utvisar en tillökning af 9,28 procent.

Utvexling
mellan Sverige
samt Storbri-
tannien och
Irland af pa-
ket med an-
gifvet värde. Från och med den 1 Februari 1894 har, på grund af öfverenskommelse, som blifvit träffad mellan vederbörande postförvaltningar, assurans kunnat erhållas å paketpostförsändelser, hvilka utvexlas mellan Sverige och Storbritannien.

Utvexling
mellan Sverige
och republiken
Chili af bref
med angifvet
värde. Under år 1894 har anordnats utvexling af bref med angifvet värde mellan Sverige och republiken Chili.

Utvexling
mellan Sverige
och Belgien
af paket med
en vikt af
högst 50 kilo-
gram. På grund af generalpostdirektören genom nådigt bref den 5 Oktober 1894 lemnadt bemyndigande har afslutats aftal, att gälla från och med den 1 Januari 1895, angående utvexling mellan Sverige och Belgien af paket, med eller utan angifvet värde, till och med 50 kilograms vikt.

Afgiften för
brefpostförsän-
delsers, som
utvexlas mel-
lan Sverige och
öfriga länder
och orter inom
och utom
Verldspostföre-
ningen, un-
dantagandes
Norge och
Danmark med
Färöarna. I nådigt bref till Generalpoststyrelsen den 5 Oktober 1894 har Kongl. Maj:t förklaradt, att tilläggsavgift för brefpostförsändelsers sjöbefordran i den internationella postutvexlingen icke skall å de svenska postanstalterna vidare uppbåras från och med den 1 Januari 1895, och att således från och med sistnämnde dag skall inom svenska postverket upptagas allenast allmänt föreningsporto för brefpostförsändelser vid utvexling med alla länder och orter såväl inom som utom Verldspostföreningen förutom Norge och Danmark med Färöarna, i utvexling med hvilka sistnämnda länder gällande lägre afgifter skola bibehållas.

Under år 1894 har i postsparbanken insatts ett sammanlagdt belopp af Postsparbanken. omkring 11,500,000 kronor samt uttagits omkring 6,300,000 kronor. Delegarnes behållning, som vid årets början med inberäkning af upplupna räntor uppgick till kronor 23,417,474,42, har sålunda under året ökats i rundt tal med 5,200,000 kronor och utgjorde vid årets utgång omkring 28,600,000 kronor, oberäknadt de för året upplupna räntorna.

De af postsparbanken förvaldade medlen voro vid årets utgång placerade dels uti obligationer, utfärdade af svenska staten, Sveriges allmänna hypoteksbank eller kommuner inom landet, till bokfördt värde af kronor 25,283,418,42, dels ock i direkta lån till kommuner i riket till ett sammanlagdt kapitalbelopp af kronor 4,256,488,39.

Antalet utfärdade motböcker uppgick vid årets ingång till 325,498. Sedan under året utfärdats omkring 70,500 nya motböcker samt cirka 23,500 äldre böcker blifvit dödade, utgjorde antalet vid årets slut utelöpande motböcker i rundt tal 372,500.

Postsparbankskontorens antal utgjorde vid årets utgång 2,214 samt antalet ställen, hvarest sparmärken och sparkort funnos att tillgå, 4,225, hvaraf 2,198 voro postanstalter.

Efter senaste Riksdags sammanträde hafva inom statstelegrafnätet tillkommit Statstelegrafnätet. 868,1 km. linier och 3,137,4 km. trådledningar, hvaremot afgått 722,6 km. linier och 2,225,4 km. ledningar, så att telegrafnätet vid 1894 års slut upptog i linier och kablar 8,622,4 km. samt i ledningar 24,457,6 km.

I förbindelse med telegrafnätet hafva blifvit satta 20 jernvägstelegrafstationer för korrespondens inom riket samt med Norge och Danmark och 32 för allmän internationel korrespondens. Telegrafstationerna.

Statstelegrafstationerna i riket, med inberäkning af 7 rikstelefonstationer, utgjorde vid 1894 års utgång 174, och voro då med desamma förbundna 967 jernvägstelegrafstationer samt 4 på bekostnad af enskilda personer anordnade telegrafiska förbindelser, så att hela antalet af rikets i förbindelse med hvarandra stående telegrafanstalter vid slutet af samma år uppgick till 1,145, mot 1,094 året förut.

På grund af erhållet nådigt bemyndigande hafva telegrafstationerna i Klippan, Skurup, Tomelilla, Vernamo och Ankarsrum blifvit indragna, men ersatta med telefonstationer, hvarigenom tillgång till telegramvexling med dessa orter fortfarande är allmänheten beredd.

Nya telegrafstationer hafva blifvit inrättade i Gellivare inom Norrbottens och i Ånge inom Vesternorrlands län; hvarjemte i Tidaholm öppnats en rikstelefonstation, tillgänglig äfven för befördring af in- och utländska telegrammer. Uti Bofors inom Örebro län öppnades den 1 Januari 1895 en telegrafstation i förening med centraltelefonstation.

Genom nådigt bref den 2 Februari 1894 har Kongl. Maj:t bemyndigat Telegrafstyrelsen att i Göteborg tills vidare anordna en för telegraminlemning afsedd ny filialstation i förening med rikstelefonstation. Denna filialstation, som den 16 April uppläts till allmänhetens begagnande, är inrättad vid Norra Hamngatan.

Likaledes har genom nådigt bref den 5 Oktober 1894 Telegrafstyrelsen erhållit bemyndigande att i hufvudstaden inom södra delen af Klara församling anordna en telegraффilialstation samt att derstädes bibehålla densamma så länge den finnes vara af behovet påkallad.

Telegrambref. Efter öfverenskommelse med Generalpoststyrelsen har ökad tillfälle beredts till telegrammers frankering med breffrimärken, så att numera telegrammer, sålunda frankerade, kunna i vanliga bref med posten insändas till telegrafstationer.

Telegraminlemningsställen i Stockholm m. fl. städer. Ut i Stockholm, Göteborg, Malmö och Sigtuna har beredts allmänheten särskild tillfälle att för befordring inlemna telegrammer.

Telegramvexling. Under år 1893, det senaste, för hvilket fullständig statistik är upprättad, hafva befordrats 1,863,494 taxerade telegrammer, deraf inländska 933,908 och utländska 929,586.

Statens telefonförbindelser. Inom telefontätet hafva tillkommit 1,008,9 km. linier och 4,527,3 km. ledningar, men afgått 550,0 km. linier och 1,164,9 km. ledningar, så att telefontätet vid 1894 års slut upptog i linier 6,853,7 km. samt i ledningar 21,898,8 km., deraf enkla 3,830,0 km. och dubbla 18,068,8 km.

Följande enskilda telefontät hafva blifvit för statens räkning inköpta, att under året tillträdas, nemligen:

Dala	telefontät
Falköpings	d:o
Fritsla	d:o
Gamleby	d:o
Hedemora	d:o
Hedströmmens	d:o
Kinna	d:o
Kopparbergs	d:o
Kristinehamns	d:o
Lindesbergs	d:o
Stenstorps	d:o
Svenljunga	d:o
Vartofta	d:o

Vimmerby telefonaktiebolags,
samt det Elfsborgs regemente tillhöriga nätet i Fristad.

Dessutom hafva följande telefontät under året inköpts, att framdeles tillträdas, nemligen:

Mellösa telefonförenings,
Näsby d:o
Ramsbergs d:o
Vara d:o
Valdemarsviks d:o
Vermlands d:o

samt de enskild person tillhöriga näten i Gryt, Gusum, Hornsberg, Lofta, Ringarum och Sjögerum.

Genom öfverenskommelse med Östersunds telefonförening har telegrafverket öfvertagit skötseln af föreningens nät från och med den 1 Juli 1894 samt delvis inlöst detsamma.

Vexel- och centralstationer till ett antal af 90 äro under året satta i förbindelse med rikstelefontätet.

Antalet af de i telegrafverkets telefontät uppsatta telefonapparaterna har under året ökat med omkring 3,300, så att sammanlagda antalet af nämnda apparater vid årets slut utgjorde omkring 19,300.

Nya telefontät hafva dels genom köp förvärfvats, dels inrättats å 130 orter inom riket.

Under år 1893, det senaste, för hvilket, enligt hvad ofvan är nämndt, fullständig statistik blifvit upprättad, har antalet telefonexpeditioner uppgått till 34,151,884, deraf 33,940,779 varit samtal samt 211,105 telefonerade telegrammer och telefonmeddelanden; det hela motsvarande en tillökning för året af 21,2 procent.

Vexlade telefonsamtal år 1893.

Följande telefonstationer hafva anordnats för utväxling af telegrammer i enlighet med de bestämmelser, som i berörda hänseende gälla för telegrafverkets telegrafstationer, med den skilnad likväl, att telegrammer för att till och från nämnda stationer befordras skola vara affattade på svenska språket, och att telegram, som å dylik station för befordring inlemnas, jemväl skall vara adresserade till ort inom något af de skandinaviska länderna, nemligen:

Telefonstationer anordnade för telegramväxling.

Ankarsrum med förmedlingsstation i Vestervik,	
Djursåtra »	» Sköfde,
Fritsla »	» Borås,
Kinna »	» Borås,
Klippan »	» Helsingborg,
Mjölby »	» Linköping,
Sigtuna »	» Stockholm,

Skeninge	med förmedlingsstation i	Motala,
Skurup	»	» Ystad,
Svedala	»	» Malmö,
Svenljunga	»	» Borås,
Tomelilla	»	» Ystad och
Verkeback	»	» Vestervik.

Direkt tele- Kongl. Maj:t har den 20 December 1894 för Sveriges del godkänt en emel-
grafering mel- lan svenska, norska och danska telegrafstyrelserna träffad öfverenskommelse,
lan Kristiania angående direkt telegrambefordring emellan Kristiania och Köpenhamn samt
och Köpen- befordring till nedsatt pris af presstelegrammer emellan Norge och Danmark;
hamn m. m. för hvilket ändamål en ledning i de för Sverige och Danmark gemensamma
Öresundskablarne kommer att användas.

Tullkammare i Sedan staden Örnsköldsvik så till vida fullgjort de för åtnjutande af stapel-
Örnsköldsvik. stads-, nederlags- och transitupplagsrätt föreskrifna villkor, att något hinder icke
mötte för staden att af stapelstads- och nederlagsrätten sig tills vidare begagna,
öppnades tullkammare derstädes den 1 Juli 1894.

Tullkammare Vidare har, efter det att staden Lund fullgjort stadgade villkor för inrättande
i Lund. derstädes af tullkammare under tullförvaltares öfverinseende äfvensom för åt-
njutande af nederlags- och transitupplagsrätt, i nämnda stad tullkammare öpp-
nats vid ingången af år 1895.

Ändring i Den 8 Juni 1894 har Kongl. Maj:t, i syfte att i fråga om tid för varors
tullstadgan. angifning till förtullning bereda Helsingborg likställighet med Stockholm, Gö-
teborg, Malmö, Norrköping, Gefle och Sundsvall, låtit utfärda nådig kungörelse
angående förändrad lydelse af § 21 i tullstadgan den 2 November 1877, sådan
denna § lydde enligt nådiga kungörelsen den 12 April 1889.

Tulltaxan. Kongl. Maj:t har den 2 sistlidne November utfärdat kungörelse angående
fortsatt tillämpning af tulltaxan den 8 Juni 1892 med vissa ändringar.

Den 5 Januari 1895 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående för-
höjning af tullen å spanmål.

Tillgodogöran- Sedan Kongl. Maj:t den 7 November 1890 uppdragit åt utsedde sakkunnige
de af den kro- män att efter undersökning på stället afgifva förslag i fråga om lämpligaste
nan tillhöriga sättet för tillgodogörande af den kronan tillhöriga vattenkraft vid Trollhättan
vattenkraft vid samt bemålde sakkunnige den 7 Maj 1894 afgifvit utlåtande och förslag i ämnet,
Trollhättan. har Kongl. Maj:t anbefalt Sin Befallningshafvande i Elfsborgs län att gå i för-
fattning derom, att de i § 10 af nådiga förordningen den 30 December 1880

om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund föreskrifna åtgärder måtte vara vidtagna.

Sedan, med föranledande af Riksdagens underdåniga skrifvelse den 2 Maj 1893 i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående dispositionen af inflytande köpeskilling för kronan tillhörig mark i kvarteren Edelman mindre och Krabaten i Stockholm med mera, Öfverståthållareembetet på grund af nådig befallning förrättat auktioner för utbudande till försäljning af de tomter, i hvilka kronans ifrågavarande egendomar blifvit styckade, samt Kongl. Maj:t förklarar sig icke finna skäl antaga något af de vid berörda auktioner afgifna anbudena, så har Kongl. Maj:t derefter bemyndigat chefen för Finansdepartementet att åt enskild person eller konsortium uppdraga att verkställa försäljning af ifrågavarande tomter och der befintliga byggnader äfvensom förordnat, att inflytande köpeskillingar för ifrågavarande tomter skulle af Statskontoret förvaltas och förräntas såsom en särskild »fond för anordnande af lokaler för statens embetsverk i hufvudstaden», att af Kongl. Maj:t, efter inhemtande i hvarje fall af Riksdagens medgifvande, för sagda ändamål disponeras; och har försäljningen af samtliga berörda tomter numera blifvit bragt till slut, dervid försäljningssumman sammanlagdt uppgått till ett belopp af 895,000 kronor.

Försäljning af kronans tomter i kvarteren Edelman mindre och Krabaten i Stockholm.

Beträffande sådana mindre kronoegendomar, som enligt Riksdagens beslut få försälas, har Kongl. Maj:t under år 1894 godkänt gjorda anbud å 114 särskilda egendomar, för hvilka, med ett taxeringsvärde af 889,600 kronor, i köpeskilling erhållits 1,263,494 kronor.

Försäljning af mindre kronoegendomar.

För 295 allmänna skogar hafva hushållningsplaner under år 1894 blifvit fastställda.

Skogshushållningsplaner.

Till allmänhetens tjänst hafva under år 1894 varit anställda sex skogsingenjörer, hvilkas verksamhet tagits i anspråk under en tid af 706 dagar å 220 särskilda förrättningsställen.

Skogsingenjörer.

För bildande af nya eller utvidgning af förut befintliga kronoparker har köp afslutats af omkring 6,207 har för en köpeskilling af 295,296 kronor.

Kronoparkernas tillökning.

Kongl. Maj:t har den 20 April 1894 utfärdat kungörelse i fråga om fridlysningstid för svan, enkel och dubbel beckasin samt änder af andra slag än dykänder, samt den 27 i samma månad angående förbud mot all jagt efter stare i Kristianstads och Malmöhus län intill utgången af år 1898, äfvensom den 9 Augusti 1894 angående förbud mot all jagt efter svan i Södermanlands län till år 1897, hvarjemte Kongl. Maj:t den 20 April 1894 utfärdat kungörelse rörande andrad lydelse af § 17 i nådiga jagtstadgan.

Fridlysning af vildt m. m.

Skogslag för Kongl. Maj:t har den 30 Mars 1894 utfärdat lag angående åtgärder till
Gotland. förekommande af skogsförödelse på Gotland.

Ny skogs- Den 26 Januari 1894 har Kongl. Maj:t utfärdat förordning angående hus-
ordning. hållningen med de allmänna skogarne i riket.

Skogstorp i Sedan på grund af nådigt bref den 29 Maj 1891 åtgärder vidtagits för
Norrländ. närmare utredning om belägenheten och beskaffenheten af de å kronoparker
i Norrbottens län befintliga odlingslägenheter, som kunde vara tjenliga till upp-
låtelse åt torpare eller skogsarbetare, dervid 152 lägenheter funnits vara för
ändamålet lämpliga, hafva under år 1894 89 af dessa lägenheter kartlagts och
å marken utstakats samt kontrakt om deras upplåtelse såsom skogstorp upp-
rättats.

Ändring i för- Kongl. Maj:t har den 1 Juni 1894 utfärdat kungörelse om ändrad lydelse
ordningen an- af § 10 mom. 4 i Kongl. förordningen angående villkoren för tillverkning af
gående vilko- bränvin den 13 Juli 1887.
ren för till-
verkning af
bränvin.

Ändring i för- Den 30 November 1894 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse om ändrad
ordningen an- lydelse af vissa §§ i Kongl. förordningen angående denaturering af bränvin
gående dena- den 10 Oktober 1890.
turering af
bränvin.

Ändring i Kongl. Maj:t har, uppå derom af Riksdagen gjord framställning, den 7
förordningen December 1894 utfärdat kungörelse om ändring i §§ 31 och 34 af Kongl. för-
angående vil- ordningen angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller
koren för för- ordningen angående villkoren för försäljning af distillerade spirituösa drycker den 31 December 1891.
säljning af
bränvin m. m.

Jemförande af I enlighet med föreskriften i Kongl. kungörelsen den 26 Juni 1890 an-
hufvudlikarne gående förvaring och användande af de i Kongl. förordningen om mått och
för mått och vikt den 9 Oktober 1885 omförmälda prototyper och hufvudlikare hafva under
vigt med pro- vikt år 1894 de hos Kongl. Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå för-
totyperna. varade hufvudlikarne för mått och vikt jemförts med motsvarande prototyper.

Allmänna Allmänna hypoteksbankens obligationsskuld, som vid 1892 års utgång utgjorde
hypoteks- 320,159,433 kr. 33 öre, uppgick vid 1893 års slut till 318,876,500 kronor, hvaraf
banken. mot inhemska obligationer 127,269,700 kronor, emot tyska 160,463,200 kronor och
emot franska 31,143,600 kronor; och utgjorde räntan, hvarmed obligationerna
voro förskrifna, 5 procent å 16,088,900 kronor, 4¹/₂ procent å 122,615,600 kronor,
4 procent å 123,362,533 kronor 33 öre samt 3¹/₂ procent å 56,809,466 kronor 67 öre.

Under år 1894 har af 1878 års tyska 4 procents lån försålt obligationer till belopp af 23,111,200 kronor i utbyte mot samma belopp af 1879 års tyska 4¹/₂ procents lån, hvilket blifvit uppsagdt till återbetalning den 1 April 1895; och har i följd häraf under år 1894 af sistnämnda obligationer till banken levererats ett belopp af 19,298,666 kronor 67 öre, hvarförutom samma obligationer till belopp af 2,209,600 kronor blifvit under år 1894 återköpta. Något nytt obligationslån har icke under samma år af hypoteksbanken upplagts. Under året hafva följande amorteringar å bankens obligationslån verkstälts, nemligen: å inhemska 5 procents lånet 215,000 kronor, å inhemska 4¹/₂ procents lånet 238,600 kronor, å inhemska 3¹/₂ procents lånet 85,600 kronor, å tyska 4¹/₂ procents lånet, förutom förut nämnda två belopp, 54,933 kronor 33 öre, å tyska 4 procents lånet 361,600 kronor, å tyska 3¹/₂ procents lånet 127,733 kronor 33 öre och å franska 4 procents lånet 241,560 kronor.

Enligt den öfversigt af hypoteksföreningarnes ställning vid 1893 års slut, hvilken i Finansdepartementet upprättats efter uppgifter från de särskilda hypoteksföreningarne, utgjorde summan af den amorteringslåneskuld, hvari hypoteksföreningarne, efter afdrag af de å lånen verkställda amorteringar, då häftade, 286,685,390 kronor 63 öre eller 3,141,420 kronor 3 öre mindre än vid utgången af år 1892.

Hypoteksföreningarnes ställning.

Af nämnda amorteringslåneskuld tillhörde 4,057,150 kronor lån, upptagna af hypoteksföreningarne sjelfva, samt 282,628,240 kronor 63 öre lån, som erhållits genom allmänna hypoteksbanken.

Kongl. Maj:t har den 14 Juni 1894 utfärdat kungörelse med förnyadt reglemente för allmänna hypotekskassan för Sveriges städer.

Allmänna hypotekskassan för Sveriges städer.

Hypotekskassans obligationsskuld utgjorde vid 1893 års utgång 25,231,133 kronor 33 öre mot 25,439,933 kronor 33 öre vid utgången af år 1892. Under år 1894 har från hypotekskassan icke någon obligationsförsäljning egt rum.

Hypotekskassans fordran hos delegande stadshypoteksföreningar och kommuner uppgick vid 1893 års slut, efter verkställd amortering, till sammanlagdt 15,412,168 kronor 30 öre.

Riksbankens metalliska kassa utgjorde, beräknad i enlighet med bankoreglementets bestämmelser, vid slutet af November 1894 i rundt tal 24,854,200 kronor emot 19,071,900 kronor vid samma tid år 1893. Tillgången bestod i myntadt och omyntadt guld för 22,078,100 kronor samt silfvermynt enligt 1873 års myntkonvention 2,776,100 kronor.

Riksbankens metalliska kassa.

Tillgången i vexlar, betalbara å utrikes ort, var den 30 November 1894 5,266,500 kronor emot 12,448,800 kronor samma dag år 1893.

Enskilda bankernas och aktiebankernas kassa. De enskilda bankerna egde vid utgången af November månad år 1894 uti myntadt och omyntadt guld vid hufvudkontoren ett belopp af 7,485,200 kronor emot 7,464,400 vid samma tid år 1893.

Det belopp i guld, som vid slutet af November 1894 fans hos aktiebankerna, utgjorde 352,800 kronor emot 312,400 kronor den 30 November 1893.

Utelöpande banksedlar. Beloppet af utelöpande banksedlar var vid slutet af November 1894, i runda tal, för Riksbanken 47,590,900 kronor och för de enskilda bankerna 60,125,200 kronor eller sammanlagdt 107,716,100 kronor. Vid samma tid år 1893 var utelöpande sedelbeloppet 104,274,500 kronor, och har alltså en ökning med 3,441,600 kronor egt rum. Riksbankens sedelutgifning har nemligen ökats med 3,448,400 kronor, hvaremot de enskilda bankernas minskats med 6,800 kronor.

Bankernas in- och utlåning. Uti Riksbanken och de enskilda bankinrättningarne, rörande hvilka öfversigter genom Finansdepartementet offentliggöras, voro den 30 November 1894 innestående:

på sparkasseräkning 14,432,900 kronor emot 12,245,500 kronor samma dag år 1893,

på upp- och afskrifnings-, folio- samt löpande räkning 96,053,000 kronor emot 83,525,200 kronor samma dag år 1893,

på depositionsräkning 324,375,800 kronor emot 325,803,600 kronor samma dag år 1893.

Beloppet diskonterade inrikes vaxlar, som den 30 November 1893 utgjorde 197,211,000 kronor, var vid samma tid 1894 205,284,500 kronor och hade alltså ökats med 8,073,500 kronor.

Vid slutet af November 1894 utestod såsom lån ett belopp af 281,509,800 kronor emot 276,945,600 kronor vid samma tid år 1893, hvilket således innebär en ökning af 4,564,200 kronor.

Det å kassakreditiv utestående beloppet hade från slutet af November 1893 till samma tid år 1894 minskats från 73,820,600 kronor till 73,025,000 kronor eller med 795,600 kronor, hvaremot det å löpande räkning utestående beloppet under samma tid ökats från 15,330,100 kronor till 16,910,100 kronor eller med 1,580,000 kronor.

Den 30 November 1894 var derjemte på indrifning beroende ett belopp af 2,804,800 kronor emot 4,702,600 kronor samma dag år 1893.

Totalsumman af bankernas till allmänna rörelsen lemnade försträckningar utgjorde alltså vid slutet af November 1894 579,534,200 kronor emot 568,009,900 kronor vid samma tid år 1893 och hade således ökats med 11,524,300 kronor, under det hela inlåningen på sparkasse-, upp- och afskrifnings-, folio- samt löpande räkning och depositionsräkning samtidigt ökats med 13,287,400 kronor, hvarjemte beloppet utelöpande sedlar ökats med 3,441,600 kronor.

Under år 1894 har Kongl. Maj:t meddelat ett aktiebolag, benämndt »aktiebolaget Bollnäs folkbank», tillstånd att, utan rätt till utgifvande af egna bank-sedlar, drifva bankrörelse. Nytt bank-aktiebolag.

Sedan den af Kongl. Maj:t den 19 Augusti 1889 tillsatta komité för utredande af civilstatens pensionsinrättnings ställning och behof med mera den 28 Maj 1894 afgifvit betänkande angående ordnande af pensionsväsendet för statens civile tjensteinnehafvare samt för deras enkör och barn, har Kongl. Maj:t anbefalt inspektören öfver försäkringsanstalterna äfvensom vederbörande myndigheter och verk att afgifva underdåniga yttranden i ärendet; hvarjemte Kongl. Maj:t för samma ändamål kallat fullmäktige för delegarne i civilstatens pensionsinrättning att den 17 April 1895 i hufvudstaden sammanträda. Komitén för utredande af civilstatens pensionsinrättnings ställning och behof.

På föredragning af chefen för Ecklesiastikdepartementet har Kongl. Maj:t utfärdat: Författningar i hvarjehanda ämnen.

den 9 Februari 1894: kungörelse angående ändrade formulär för uppgifter och intyg rörande person, för hvilken önskas inträde å anstalt för sinnessjuka; *den 13 April:* kungörelse angående pröfning i tyska språket och naturalhistoria för mogenhetsexamen; *den 4 Maj:* stadga, huru förfaras skall vid tillsättning af folkskoleläraretjenst jemte dermed förenade organist- och klockarebefattningar; *samma dag:* kungörelse angående förbud att samtidigt söka flere organist- och klockarebefattningar; *samma dag:* förordning angående ändrad lydelse af § 27 i förnyade nådiga stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882; *den 18 Maj:* lag angående ändrad lydelse af 49 § i förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871; *den 25 Maj:* kungörelse angående ändrad lydelse af § 10 i Kongl. Maj:ts nådiga stadga angående prestval den 26 Oktober 1883; *den 1 Juni:* kungörelse angående ändrade bestämmelser rörande lönetursberäkning för vissa lärare vid allmänna läroverk; *samma dag:* kungörelse angående anslag för beredande af undervisning i slöjd åt i skolåldern varande gossar; *samma dag:* kungörelse angående aflönande i vissa fall af vikarie för sådan ordinarie lärare eller lärarinna vid folkskola, som af sjukdom urståndsattes att fullgöra sin tjenst; *samma dag:* kungörelse angående ändrad lydelse af § 26 i reglementet för folkskolelärarnes pensionsinrättning; *samma dag:* kungörelse angående understöd åt lägre tekniska yrkesskolor; *samma dag:* kungörelse angående understöd till anordnande af föreläsningskurser för arbetsklassen; *den 22 Juni:* kungörelse angående understöd för år 1895 åt äldre, behöfvande folkskolelärare; *den 6 Augusti:* förordning angående kyrkoböckers förande; *samma dag:* kungörelse angående uppgifter å till svenske medborgare

upptagne utländingar; *samma dag:* kungörelse om upphäfvande af nådiga resolutionerna den 4 April 1685 och den 3 Maj 1801 samt nådiga cirkuläret den 17 April 1760 angående särskilda lysningar till äktenskap för soldater m. fl. vid värfvade regementen; *samma dag:* kungörelse om upphäfvande af nådiga cirkuläret den 21 Oktober 1870 angående insändande af uppgifter å vissa äktenskap; *samma dag:* kungörelse angående meddelanden om upplösta äktenskap; *samma dag:* kungörelse angående vissa skyldigheter, som åligga föreståndare för församling af främmande kristna trosbekännare; *samma dag:* kungörelse angående upphäfvande af nådiga cirkuläret den 11 Februari 1847, i fråga om insändande af uppgifter å inom riket aflidne utländingar; *den 9 Augusti:* öppet bref om firandet af trehundra årsdagen af konung Gustaf II Adolfs födelse; *samma dag:* kungörelse angående extra ansökningsrätt till regala pastorat inom Hernösands stift för vissa prester inom stiftets finsktalande församlingar; *samma dag:* kungörelse med särskilda bestämmelser angående vissa handlingars uppläsande i kyrka; *den 1 Oktober:* påbud om en ny kyrkohandbok; *den 19 Oktober:* kungörelse angående ändrad lydelse af § 40 mom. 3, § 43, § 44, § 51 mom. 1 och 2 samt § 57 i nådiga instruktionen för läkare, som äro för helso- och sjukvården inom visst område anstälde, äfvensom för andre, som utöfva läkarekonsten; *den 9 November:* kungörelse angående ändring af § 24 i stadgan för rikets allmänna läroverk den 1 November 1878; *den 16 November:* kungörelse angående förändrad lydelse af vissa §§ i nådiga stadgan för folkskolelärareseminarierna i riket den 29 Januari 1886; *den 23 November:* kungörelse angående befrielse i visst fall från inskrifningsafgift vid allmänt läroverk eller pedagogi; *den 31 December:* kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 3 och 6 af nådiga ordningen för tandläkarekonstens utöfning den 18 Juni 1861; *samma dag:* kungörelse angående ändrad lydelse af första stycket i § 8 af nådiga ordningen för fältskärsyrkets utöfning den 18 Januari 1861; *samma dag:* kungörelse angående ändrad lydelse af första stycket i 16 § af nådiga stadgan för den tekniska högskolan den 2 Mars 1877; *samma dag:* förordning om ändrad lydelse af § 25 i förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871.

Musikbilaga
till den nya
kyrkohand-
boken.

Kongl. Maj:t har uppdragit åt en komité att utarbета en musikbilaga till den nya kyrkohandboken.

Pastorats-
indelning.

Kongl. Maj:t har under den 20 April förordnat, att Elfsby församling skall skiljas från Piteå pastorat för att bilda eget regalt gäll.

Upphörande af
patronatsrätt.

Under den 8 Juni 1894 har Kongl. Maj:t fastställt en emellan egaren af Gedsholms säteri och Ekeby församling af Malmöhus län träffad öfverenskommelse angående upphörande af den egaren till nämnda säteri tillkommande patronatsrätt i nämnda församling äfvensom förklarar, att kyrkoherdebeställ-

ningen i Frillestads och Ekeby församlingars pastorat hädanefter skall tillsättas i den för regala pastorat stadgade ordning.

Kongl. Maj:t har fastställt förslag till röstgrund i Borås, Torpa och Bräm- Röstgrund vid hults församlingars pastorat, i Söderköpings och Skönberga församlingars pastorat prestval. samt i Skeninge, Allhelgona och Bjälbo församlingars pastorat.

Under år 1894 har Kongl. Maj:t fastställt ritningar till 10 nya kyrkor, till Nya kyrkor ändring och reparation af 26 samt till altare, orgelfasad eller andra inrednings- m. m. föremål i 22 kyrkor.

Öppna bref om tillstånd att genom kollekt och stambok öfver hela riket insamla bidrag till kyrkobyggnad hafva utfärdats för Bosebo, Gåsborn, Ljusterö, Tuna, Kymbo, Alboga, Trönö och By församlingar.

Derjemte har Kongl. Maj:t medgifvit, dels att i alla rikets kyrkor må under hvar och ett af åren 1895, 1896, 1897 och 1898 upptagas en kollekt till förmån för de s. k. Gustaf-Adolfs föreningarna i riket, samt under hvar och ett af åren 1895, 1896 och 1897 en kollekt till understöd för svenska kyrkans missionsstyrelsens verksamhet bland svenska sjömän i utländska hamnar, dels att i Visby stifts kyrkor må upptagas en kollekt till förmån för stiftets missionssällskaps verksamhet till understödjande af den svenska evangelisk-lutherska kyrkans mission under hvar och ett af sistnämnda tre år, äfvensom att under år 1894 en kollekt öfver hela riket finge upptagas till förmån för en i staden Lindborg i Kansas af Nordamerikas förenta stater upprättad svensk bildningsanstalt, benämnd Bethany College.

På derom gjorda framställningar har Kongl. Maj:t beviljat understöd för Lappkapell. uppförande af lappkapell dels i Norra Bergnäs by inom Arjeplougs församling och dels i Ankarede inom Frostvikens församling.

Vid rikets allmänna läroverk utgjorde antalet lärjungar vid början af 1894 års hösttermin 14,860. Allmänna läroverken.

Lärjungeantalet vid de pedagogier, som meddela undervisning utöfver folkskolans ståndpunkt, uppgick höstterminen 1894 till 199.

Under år 1894 hafva 651 lärjungar, deraf 34 kvinnor, aflagt godkänd mogenhetsexamen vid allmänna läroverk och privata läroanstalter med dimissionsrätt.

Den 1 Juni 1894 har Kongl. Maj:t låtit utfärda cirkulär angående fördelning af det utaf Riksdagen beviljade anslag för beredande åt lärare och lärarinnor vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet samt en- och tvåklassiga pedagogier af tillfällig löneförbättring under år 1895.

Profärskurser för praktisk utbildning af blifvande lärare hafva under år 1894 varit anordnade vid högre latinläroverket å Norrmalm, högre allmänna

läroverket å Södermalm och högre realläroverket i Stockholm samt högre allmänna läroverken i Upsala och Lund. För att genomgå dylik kurs hafva under året 50 lärarekandidater blifvit af chefen för Ecklesiastikdepartementet till nämnda läroverk hänvisade.

Kongl. Maj:t har af det anslag å 6,000 kronor, som finnes uppfördt å de allmänna läroverkens stat till resestipendier för lärare i främmande lefvande språk vid de allmänna läroverken, tilldelat 9 sådane lärare understöd för resor i utlandet, äfvensom af det utaf Riksdagen beviljade anslag å 4,000 kronor till reseunderstöd åt lärare vid de allmänna läroverken, särskildt vid de läroverk, der profärskurs är anordnad, utdelat 6 resestipendier.

Ny plan för
militäröfnin-
garna vid de
högre all-
männa läro-
verken.

Sedan utsedde komiterade utarbetat förslag till instruktion för skjutöfnin-
garna vid de högre allmänna läroverken och detta förslag under år 1893 blifvit
vid fem särskilda läroverk pröfvadt, hafva bemälda komiterade, enligt nådigt
uppdrag, med ledning af den erfarenhet, som sålunda vunnits, utarbetat förslag
till ny plan för militäröfningarna vid berörda läroverk, och har Kongl. Maj:t
den 4 Maj 1894 för läsåret 1894—1895 fastställt nämnda plan.

Inspektion.

Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepar-
tementet inrättade afdelning för ärenden rörande den högre undervisningen
under år 1894 inspekterat högre allmänna läroverket i Vexjö samt lägre all-
männa läroverken i Karlshamn, Landskrona, Oskarshamn och Sala äfvensom
under kortare besök vid åtskilliga högre allmänna läroverk tagit kännedom om
tillämpningen af den nya planen för militäröfningarna.

Åtskilliga nya
lärarebefatt-
ningar.

Sedan 1890 års Riksdag medgifvit, att, i den mån tillgångar blefve dispo-
nibla genom indragning af vissa läroverk, åtskilliga nya lärarebefattningar finge
upprättas, har Kongl. Maj:t dels den 2 Februari 1894 förordnat om tillsättande
af tre adjunktsbefattningar vid allmänna läroverk i Stockholm, två lektors- och
två adjunktsbefattningar vid allmänna läroverket i Helsingborg samt en lektors-
och tre adjunktsbefattningar vid högre realläroverket i Göteborg, dels ock den
1 Juni 1894 — efter det Riksdagen medgifvit, att de lönebelopp, som skola
utgå till vissa lärare, hvilka kvarstå på de jemlikt Kongl. brefvet den 16 De-
cember 1892 indragna läroverkens stat, finge uppföras å allmänna indragnings-
staten under riksstatens nionde hufvudtitel — beslutit om tillsättande af tre
lektors- och fyra adjunktsbefattningar vid allmänna läroverk i Stockholm, en
lektorsbefattning vid allmänna läroverket i Nyköping, en lektorsbefattning vid
allmänna läroverket i Malmö samt tre adjunktsbefattningar vid allmänna läro-
verket i Karlstad.

Dimissionsrätt.

Kongl. Maj:t har medgifvit, dels att Motala enskilda läroverk må på vissa
vilkor intill den 1 Juli 1897 åtnjuta den läroverket genom resolution den 6 Maj

1886 beviljade dimissionsrätt till nedre sjetten klassen vid allmänt läroverk, dels ock att filosofie doktorn L. Lindroth i egenskap af föreståndare för f. d. Beskowska skolan samt filosofie doktorn Ellen Fries såsom studiedirektor vid Åhlinska flickskolan i Stockholm må under vissa tider och med iakttagande af särskilda villkor vid nämnda läroanstalter anställa mogenhetsexamen.

Vid tekniska högskolan utgjorde vid början af läsåret 1893—1894 lärjunge- antalet 313, deraf ordinarie elever i 1:sta årskursen 100, i 2:dra 80, i 3:dje 65, i 4:de 25 samt extra elever 43. Tekniska undervisningen.

Under läsåret 1893—1894 utgjorde elevernas antal vid tekniska skolan i Stockholm: inom tekniska afton- och söndagsskolan 793, inom tekniska skolan för qvinliga lärjungar 353, inom den högre konstindustriella skolan 68 och inom byggnadsyrkesskolan 56. Vid de tekniska elementarskolorna i Norrköping, Malmö, Örebro och Borås uppgick elevernas antal samma år till 271. Vid tekniska söndags- och aftonskolan i Eskilstuna begagnades undervisningen af 142 lärjungar samt vid fackskolan i samma stad för den finare smidesindustrien af 25 lärjungar.

Kongl. Maj:t har den 23 Februari 1894 af de för ändamålet anslagna medel tilldelat understöd åt lägre tekniska yrkesskolor i följande städer, nemligen: Södertelje, Upsala, Nyköping, Norrköping, Jönköping, Kalmar, Visby, Karlskrona, Kristianstad, Malmö, Lund, Helsingborg, Landskrona, Uddevalla, Venersborg, Borås, Lidköping, Karlstad, Örebro, Vesterås, Köping, Gefle, Hudiksvall, Söderhamn, Hernösand, Sundsvall, Umeå och Luleå, äfvensom åt Kopparbergs tekniska aftonskola.

Genom nådigt cirkulär den 1 Juni 1894 har Kongl. Maj:t, i enlighet med Riksdagens på nådig framställning fattade beslut, förordnat om löneförbättring för år 1895 åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminarier. Folkskolelärareseminarierna.

Elevernas antal utgjorde höstterminen 1894 vid rikets sju folkskolelärareseminarier 616 och fem folkskolelärarinneseminarier 483, eller tillsammans 1,099.

Afgångsexamen undergingo sistlidna års vårtermin 106 manliga och 104 qvinliga, eller tillsammans 210 elever.

Småskolelärarinneexamen aflades samma termin vid folkskolelärarinneseminarier af 84 elever, som genomgått första och andra årens lärokurser.

Vid seminariet i Mattisudden i Jockmocks församling för lappska småskolelärares och -lärarinnors bildande voro höstterminen 1894 intagna 23 elever, 8 manliga och 15 qvinliga.

Vid seminariet i Haparanda för finska småskolelärares och -lärarinnors bildande voro samma termin intagna 28 elever, 8 manliga och 20 qvinliga.

Vid 14 af landsting underhållna småskolelärare- och -lärarinneseminarier hafva under år 1894 tillsammans 367 elever undergått den genom nådiga kungörelsen den 5 Juni 1885 föreskrifna afgangspröfning.

Enahanda pröfning har med särskildt nådigt tillstånd blifvit anställd vid af enskilde inrättade småskolelärareseminarier med tillsammans 191 elever.

Undervisning i slöjd har under sistlidna år begynt vid folkskolelärareseminarierna i Upsala, Vexjö och Göteborg.

Till stipendier åt elever vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminiarierna hafva för vårterminen 1894 anvisats tillsammans 37,320 kronor, hvarjemte stipendiemedel till sammanräknadt belopp af 8,075 kronor beviljats åt seminarieelever, som tala finska eller lappska språken. För höstterminen samma år hafva 37,665 kronor utdelats såsom stipendier åt elever vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminiarierna samt 6,485 kronor åt seminarieelever, som tala finska eller lappska språken.

Till samtliga statens seminarier har en del af den materiel, som genom Ecklesiastikdepartementets försorg anskaffats, blifvit kostnadsfritt utdelad.

Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden rörande folkundervisningen under år 1894 inspekterat folkskolelärareseminarierna i Lund, Vexjö, Upsala och Göteborg samt folkskolelärarinneseminiarierna i Kalmar och Falun.

Folkskole-
inspektörs-
mötet.

Under år 1894 hafva rikets samtliga folkskoleinspektörer varit samman kallade till ett möte här i hufvudstaden för öfverläggning angående åtskilliga frågor rörande folkskoleväsendet. Mötet, som egde rum under ordförandeskap af statsrådet och chefen för Ecklesiastikdepartementet, varade fyra dagar, den 12, 13, 14 och 15 Juni; och har protokollet öfver mötesförhandlingarna blifvit till trycket befordradt.

Folkskolorna.

Enligt de — jemlikt föreskriften i folkskolestadgan den 20 Januari 1882 § 67, sådan den lyder i nådiga kungörelsen den 5 Augusti 1892, samt nådiga cirkulären den 24 November 1882 och den 6 Oktober 1893 — af folkskoleinspektörerna och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor insända uppgifter angående folkundervisningen funnos år 1893 i rikets 2,380 skoldistrikt 12 högre folkskolor samt

3,879 fasta och	742 flyttande eller tillsammans	4,621 folkskolor,
789 » »	562 » » »	1,351 mindre folkskolor,
3,241 » »	1,664 » » »	4,905 småskolor,

Summa 7,909 fasta och 2,968 flyttande eller tillsammans 10,877 skolor, eller med inräknande af de högre folkskolorna 10,889.

I de högre folkskolorna undervisade 13 lärare samt i	
folkskolorna	4,538 lärare och 1,874 lärarinnor, tillsammans 6,412,
mindre folkskolorna	244 » » 1,109 » » 1,353,
småskolorna	362 » » 5,308 » » 5,670,

Summa 5,144 lärare och 8,291 lärarinnor, tillsammans 13,435, eller med inräknande af de högre folkskolornas lärare 13,448 förutom 373 lärare, hvaraf 9 vid de högre folkskolorna, och 472 lärarinnor, hvaraf 2 vid de högre, eller tillsammans 845, som undervisat endast i öfningsämnen eller handa-slöjder.

Antalet barn af 7—14 års ålder utgjorde vid 1893 års slut 785,967, hvaraf 399,027 gossar och 386,940 flickor. Bland dessa hade	
under året undervisats på något af nedan angifna sätt	726,774,
» » ej åtnjutit sådan undervisning	50,863,
hvarjemte uppgifter saknas om	8,330,
	Summa 785,967.

Bland de vid årets slut befintliga barnen af 7—14 års ålder undervisades under året i

sina egna distrikts fasta folkskolor	339,627,
» » » flyttande folkskolor	60,841,
» » » fasta mindre folkskolor	30,987,
» » » flyttande mindre folkskolor	28,387,
» » » fasta småskolor	119,856,
» » » flyttande småskolor	68,705,
folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utom sina egna distrikt	16,367, 664,770,
högre folkskolor	233,
allmänna läroverk och fackskolor	12,077,
skolor för abnorma barn	810,
enskilda skolor	16,875,
hemmen	32,009,
	Summa 726,774.

Bland de vid årets slut befintliga barn af 7—14 års ålder, hvilka under året ej åtnjutit undervisning på något af ofvan angifna sätt, hade 7,693 inhemtat folkskolans minimikurs, » 25,662 aflagt godkänd afgangspröfning samt uteblefvo 3,383 till följd af sjukdom eller naturfel och » 14,125 af annan anledning.

Summa 50,863.

Med inräknande af de under året aflidne samt af dem, som voro öfver eller under den ofvan angifna skolåldern af 7—14 år, undervisades i högre folkskolor 292 samt i folkskolor, mindre folkskolor och småskolor 705,613.

Utgifterna för högre folkskolor, folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utgjorde under år 1893 enligt ofvannämnda uppgifter:

	Kronor.	Kronor.
för lärares och lärarinnors aflöning: kontant	8,614,629,43,	
in natura	1,068,758,05,	9,683,387,48,
» skolbyggnader och inventarier		2,616,810,79,
» undervisningsmateriel		349,568,21,
» öfriga behof		2,108,469,53,
	Summa	14,758,236,01.

Lönетillskott. Lönетillskott af allmänna medel hafva under år 1893 för aflöning af lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor utgått med tillsammans 4,098,669 kronor 6 öre.

Fortsättnings-skolor. Understöd har för år 1893 utgått till lärares aflöning vid 897 fortsättnings-skolor med 55,845 kronor 83 öre.

Undervisning i slöjd. Understöd har för år 1893 utgått till 1,787 skolor, i hvilka meddelats undervisning i slöjd för gossar, med tillsammans 133,545 kronor 17 öre.

Högre folkskolor. Understöd till 12 högre folkskolor har för år 1893 utgått med tillsammans 14,400 kronor.

Folkhögskolor. På derom af vederbörande styrelser gjorda ansökningar har Kongl. Maj:t för år 1894 beviljat understöd åt 25 folkhögskolor med tillsammans 59,970 kronor. Enligt styrelsernas berättelser hafva under nämnda år i dessa skolor undervisats 677 manliga och 428 qvinliga elever, tillsammans 1,105 lärjungar. Till understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid folkhögskolor har Kongl. Maj:t för år 1894 anvisat 15,000 kronor.

Folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnar hafva för år 1894 beviljats understöd för höjande af folkskole-lärarnes löner till och öfver minimum samt till höjande af lärares löner vid mindre folkskolor.

Undervisningsmateriel. Att till nedsatt pris hållas folkskolorna tillhanda hafva följande nya läromedel blifvit anskaffade: en samling fysiska apparater m. m.

Åt skolor i rikets nordligare delar hafva undervisningsmateriel och läroböcker dels kostnadsfritt utlemnats, dels mot nedsatt pris hållits tillhanda.

Kongl. Maj:t har för år 1894 af dertill anvisade medel beviljat understöd åt 43 äldre, behöfvande folkskolelärare med 9,675 kronor.

Understöd åt äldre, behöfvande folkskolelärare.

Vid seminariet å Manilla för bildandet af döfstumskolelärare voro under sistlidna läsår intagna 5 elever. Dessutom genomgingo 3 elever föreskrifven profårskurs. Läröanstalter för döfstumma och blinda.

Vid institutet för blinda å Tomtebodå i Solna församling voro under sistlidna läsår intagna 79 lärjungar, deraf 39 gossar och 40 flickor. 44 lärjungar hafva erlagt full afgift eller derunder, 10 hafva af direktionen varit intagna som frielever och 25 hafva varit frielever för de särskilda stiften och Stockholms stad.

Omkring 350 band blindskrifter hafva under läsåret blifvit sålda eller skänkta till behöfvande blinda.

Vid blindskolan i Vexiö voro under sistlidna läsår intagna 37 lärjungar, 18 gossar och 19 flickor. Vid handtverksskolan i Kristinehamn undervisades under sistlidna läsår 25 elever, 21 män och 4 kvinnor.

Vid läroanstalterna för öfveråriga döfstumma voro under sistlidna läsår intagna tillsammans 143 elever, nemligen: i Vadstena 51, i Bollnäs 39 och i Skara 53.

Vid skolhemmet i Venersborg för blinda döfstumma hafva under sist förflutna läsår 7 elever åtnjutit undervisning.

Kongl. Maj:t har den 30 sistlidne November af anslaget till uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn tilldelat 15 sådana anstalter understöd med tillsammans 39,700 kronor, och hafva samtliga dessa anstalter blifvit under år 1894 inspekterade. Derjemte hafva af samma anslag utgått 6,000 kronor till bildande af lärare vid ifrågavarande uppfostringsanstalter.

Uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn.

Kongl. Maj:t har af det till understöd åt vittre författare beviljade anslag tilldelat särskilda belopp åt dels äldre vitterhetsidkare, dels yngre personer, som genom sina arbeten ådagalagt framstående anlag för vitterhet.

Understöd åt vittre författare m. m.

Antiqvariska forskningsresor hafva under år 1894 genom Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademiens försorg blifvit företagna i åtskilliga delar af riket.

Antiqvariska forskningsresor.

Sedan Riksdagen stält till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag för år 1895 af 25,000 kronor att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreläsningsskolor för arbetetsklassen.

Föreläsningsskolor för arbetetsklassen.

eningar, som anordna föreläsningskurser för arbetsklassen, har Kongl. Maj:t af nämnda anslag tilldelat åtskilliga sådana anstalter understöd.

Fattigvården. På grund af förordningen den 15 Februari 1855 angående ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhällen i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnas behöfvande personer från det andra riket, har under år 1894 liqvid för år 1892 emellan de båda statskassorna blifvit gjord.

Af anslaget till sådan fattigvård, som bör bekostas af staten, hafva under år 1894 särskilda belopp blifvit ställda till disposition af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län att användas till understöd åt fattiga bland lappallmogen.

Farmaceutiska institutet. På grund af Kongl. Maj:ts i ämnet gifna bemyndigande har Medicinalstyrelsen den 29 Juni 1894 utfärdat kungörelse med förändrade föreskrifter för studieordningen samt provisors- och apotekareexamen vid Farmaceutiska institutet.

Farmakopén på svenska språket. Kongl. Maj:t har under den 14 December 1894 föreskrifvit, att ny farmakopé skall affattas på svenska språket.

Komitéer. Kongl. Maj:t har dels under den 5 Oktober 1894 uppdragit åt en komité att granska nådiga stadgan angående sinnessjuke den 2 November 1883 och afgifva förslag till de förändringar deri, som kunna anses vara af behovet påkallade, dels ock den 16 November 1894 förordnat om tillsättande af en komité med uppdrag att undersöka, om och i hvilken utsträckning bestämmelser må erfordras för att betrygga en tillfredsställande vård af barn, särskildt sådana, som uppfostras hos andra än sina föräldrar.

Jemkning i provinsialläkar-distrikt. Kongl. Maj:t har förordnat om jemkning emellan dels Vesterås och Vesteråla, det senare numera kalladt Heby, provinsialläkar-distrikt, dels ock Vexjö, Söderåkra och Ekeberga distrikt, af hvilka det sistnämnda för framtiden skall kallas Lenhofda distrikt.

Extra provinsialläkare. Bidrag af statsmedel hafva beviljats till aflönande af extra provinsialläkare i Elmhults, Eds, Föllinge, Jörns och Ryds distrikt. Rätt till tjänstårsberäkning lika med den civile läkare i statens tjänst åtnjuta har medgifvits extra provinsialläkarne i nämnda distrikt och dessutom en andre extra provinsialläkare i Trollhättans distrikt äfvensom extra provinsialläkarne i Hjortqvarns, Kinna, Tidaholms, Oskarströms, Skebo, Bjufs, Björnlunda, Hvellinge och Nyfors distrikt.

Helsovården. Kongl. Maj:t har meddelat bestämmelser i fråga om tillämpning af helsovårdsstadgans föreskrifter rörande stad: å hamnplatsen Djupvik, å den del af

Sköns socken, som benämnes Skönsberg, å visst område af Vestra Sallerups socken, å visst område af Köpinge by inom Raus socken, å vissa lägenheter inom Kungshamns socken, å Gångviken med Tegelhagen och Finstaberget jemte närmaste trakten deromkring inom Sköns socken, å Tidaholms och Båstads köpingar, å visst område af S:t Lars socken, å Elmhults stationssamhälle samt å en del af Hörby socken.

Följande byggnadsarbeten hafva under år 1894 vid hospitalen utförts:

Hospitals-
väsendet.

Asylbyggnaden vid Vadstena hospital har under årets lopp förts under tak och invändiga putsningen å väggar och tak afslutats; snickeriarbetena äro till största delen fullbordade och målningen af desamma påbörjad, hvarjemte fönstren blifvit försedda med glas. Vatten- och afloppsledningarna äro under arbete. Största delen af värmeledningen är utförd, ångpannorna inmurade samt värmeelementerna uppsatta. Tvättstugan är ombygd, försedd med tvättapparater samt tagen i bruk. Tillbyggnaden af bagarstugan är förd under tak.

Vid Lunds asyl har paviljongen N:r V under årets lopp fullbordats, så att densamma kunnat afsynas.

Vid Vexjö hospital är den nya köksbyggnaden förd under tak, invändiga putsningen färdig, allt snickeri- och glasarbete fullbordadt. Inom stora hospitalsbyggnaden är den stora nya kallvattencisternen insatt.

Förberedande arbeten äro vidtagna beträffande ombyggnad af cellhuset vid Nyköpings hospital, så att kontrakt om detta arbetes utförande kan afslutas de första dagarne af år 1895.

Kongl. Maj:t har medgifvit inrättande af nya apotek i Grufbyn inom Los' socken samt inom Elfdalens socken äfvensom förordnat, att medikamentsförråden i Backe, Burträsk samt Vifsta varf skola förändras till apotek.

Nya apotek.

Vid 1894 års början uppgick barnmorskornas antal i hela riket till 2,555.

Medicinal-
väsendet.

Under loppet af år 1894 hafva 99 elever blifvit vid rikets 3 läroanstalter för barnmorskor examinerade i den allmänna förlossningskonsten och förklarats berättigade att utöfva barnmorskeyrket. Af dessa hafva utgått från Stockholms läroanstalt 56, från Göteborgs 34 och från Lunds 9. Af examinerade barnmorskor hafva i Stockholm 61 och i Göteborg 28, eller tillsammans 89, hvilka efter erhållen undervisning ådagalagt goda insigter och färdighet jemväl i den instrumentala förlossningskonsten, förklarats berättigade att under vissa vilkor utöfva äfven denna del af förlossningskonsten.

Enligt en af Medicinalstyrelsen år 1894 till Kongl. Maj:t afgifven berättelse angående skyddskoppypningen i riket utgjorde antalet af dem, som under år 1893 med framgång vaccinerats, 115,109. Samma år hafva 52,877 revaccinationer anmälts.

Veterinärundervisningsnämnden. Enligt en af Kongl. veterinärinstitutet under år 1894 afgifven berättelse för år 1893 hafva under sistberörda år 75 personer vid institutet åtnjutit undervisning, hvaraf 49 såsom veterinärelever och 26 såsom hofslagarelärningar. Under samma år hafva af veterinäreleverna 7 utexaminerats och 1 afgått till annat yrke. Af hofslagarelärningarne aflade under året 6 civile och 10 militäre hofslagareexamen.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Stockholms slott den 17 Januari 1895.

OSCAR.

AUG. ÖSTERGREN.
